Ե՛ ՏԱՐԻ 1468 ԹԻՒ ՀԱՅՈՑ 4380 ՏՐԷ 16 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 24 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1888 (Ն. Տ.) 6 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1888 2 ՌԷՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1306

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան
غلطه‌ده نورادونكيان خاننده «ارهولك»
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դահեկան արծաթ	160
» » Վեցամսեայ » »	80
» » Եռամսեայ » »	40
Գաւառաց » Տարեկան » »	206
» » Վեցամսեայ » »	100
Օտար երկիրներէ տարեկան ֆրանք	50
» » վեցամսեայ »	28

Դուրս զրկուած լրագրոց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է
Խմբագրութեան զրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 24 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, 1888

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՐԵՊԱՇՏԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Խրիմեան Հայրիկ, այն գեղեցիկ բանախօսութեամբ զոր արտասանեց Վսեմ. Ունճեան եղբարց կողմէ տրուած հացկերոյթին մէջ, բարեպաշտական պարտաւորութիւն մը յիշեցուց։ Լաւ է, ըսաւ, Կ. Պոլսոյ եկեղեցիները շինել կամ նորոգել. բայց լաւագոյն եւս է նորոգել մեր սրբազան նախնեաց բարեպաշտական յիշատակարանները։ Գաղափարաց զուգորդութեան օրինօք, Սրբազան Հայրիկը Սկիւտարի Ս. Կարապետէն սլացաւ Մշոյ Ս. Կարապետն, և Մուշէն մինչեւ Աշտիշատի աւերակներն հազիւ երեք ու կէս ժամ է։ Հոն, տասն վայրկեան հեռի Տէրիկ (փոքր վանք) գիւղէն, որ հնոյն Աշտիշատի տեղւոյն վրայ փոքր գիւղ մ'է իբր 50 տուն քուրդ և հայ բնակիչներով, կ'երեւի փոքրիկ խարխուլ մատուռ մը, որ ցըրտաշունչ քամիներուն և ձեան փոթորիկներուն դէմ հազիւ թէ կը պաշտպանէ Սրբոյն Սահակայ գերեզմանն։ Իւր սրբութեամբ և իւր հմտութեամբ Հայ Եկեղեցին, հայ լեզուն և հայ գրականութիւնը պայծառացնող այս բազմերախտ Հայրապետիս յիշատակին ո՛րչափ բան պարտական ենք։ Եւ միթէ չափազա՞նց պահանջում մ'ըրաւ Խրիմեան Հայրիկ՝ առաջարկելով հայ մեծատանց դասուն՝ իբրեւ շօշափելի օրինակ իրենց ազգասիրական բարեպաշտութեան՝ նորոգել Սրբոյն Սահակայ մատուռը։

Ժամանակն որ շատ բան կ'եղծանէ, անեղծ թողած է մեր ազգութեան բարեբար այն մեծ Սուրբին յիշատակն, և այդ յիշատակին մարմնացումն եղած նիւթական շէնքն ալ։ Սրբոյն Սահակայ գերեզմանն այն կողմանց հայ ժողովրդեան համար երեւելի ուխտատեղի մ'է։ Բայց մինչ այդ գերեզման երբեմն հոյակապ եկեղեցւոյ մը հովանւոյն ներքեւ կը գտնուէր, այսօր աւերակներու մէջ կորսուած է գրեթէ։ Կը պատմուի թէ այն հոյակապ շինուածոյն քարերէն Լէնկթիմուրի օրով կառուցուած է Արածանւոյ (Մուրատ չայի) կամուրջը։ Ժամանակին—և այն ալ անցեալ ժամանակներուն և անոնց յատուկ հանգամանքներուն—եթէ ներելի են այս տարօրինակ տեղափոխութիւնք և այս ամեն փոփոխութիւնք, միթէ Հայ Եկեղեցւոյ այն մեծ Հայրապետին յիշատակին նկատմամբ այս անտարբերութիւն ներելի՞ է արդի Հայութեան, որ շնորհիւ և ընդ հովանեաւ մեր Օգոստափառ և առատագութ Վեհապետին Սուլթան Ապտ իւլ-Համիտ Կայսեր, կը վայելէ ապահովութեան եւ բարեկեցութեան միջոցներն։ Երբ այն կողմերն ազգային հաստատութեան մը համար խնդիր յուզուի, երկրին մասնաւոր պայմանները կը յիշուին իբրեւ արդարացուցիչ պատճառներ տիրող անտարբերութեան։ Բայց Տարօնոյ գաւառին մէջ Հայոց դրացիք և հայրենակիցք Քուրդերն են, և Քուրդերն, ինչ որ ալ ըսուի ուրիշ նկատումներով, եկեղեցիներն յարգող մարդիկ են։ Ասոր համար է անշուշտ որ այն Սուրբ Հայրապետին գերեզմանն անեղծ մնացած է, ինչպէս Օշականի մէջ անեղծ մնացած է Սրբոյն Մեսրոպայ գերեզմանն, որ լաւ և բարեպաշտ ձեռքերու խնամոց ներքեւ կը գտնուի պարգիս։ Այս սրբազան անուններ կրօնասէր Հայոց սիրտերը կը յուզեն, և որովհետեւ մեր հարուստ դասուն մէջ կրօնասէր զգացմունք բարեբախտաբար յարգի են, որովհետեւ ճշմարիտ հայ ազնուականութիւնը բարեպաշտութիւնն իւր փառաց մեծագոյն տիտղոսը կը համարի, կը յուսանք որ Խրիմեան Հայրիկի սրտառուչ հրաւէրն անլսելի չի մնար։ Բովանդակ Հայոց փափաքներուն թարգման հանդիսացաւ Վսեմ. Պահրի փաշա, մաղթելով որ Ն. Ամենապատուութեան բաղձանքն յաջողութեամբ պսակուի։

Մեր սրբազան մատենագիրք շատ սրտագրաւ մանրամասնութեամբք կը նկարագրեն Սրբոյն Սահակայ թաղումն, որուն նախագահած է Սուրբն Մեսրոպ։ Մեծահանդէս արարողութեամբք կատարուած է այս թաղումն, մասնակցութեամբ եկեղեցական և աշխարհական դասուց խուռն և երկիւղած բազմութեան։ Թէեւ Սրբոյն Սահակայ մեծագործութեանց արժէքն աւելի հասկցուեցաւ ետքի դարուց մէջ, բայց ժամանակին Հայութիւնն եւս զգացած է իւր կորստեան մեծութիւնն, և անոր համեմատ արտայայտութիւն մ'ըրած է իւր դառն սգոյն։ Սուրբն Մեսրոպ կրնա՞ր այն պահուն միտքէն անցունել թէ պիտի գար օր մը ուր այս Սուրբ Հայրապետիս գերեզմանը, թէև տարեց և շրջակայ բնակչաց կողմէ յարգուած, մոռացութեան պիտի տրուէր Ազգին ստուար մեծամասնութեան կողմէ։ Գեղեցիկ գործ մ'ըրաւ Վսեմ. Գէորգ Կաթողիկոս՝ քիչ շատ նորոգել տալով Սրբոյն Սահակայ մատուռը։ Բայց եթէ Հայք, մանաւանդ Կ. Պոլսոյ Հայք, կ'ուզեն ապացուցանել թէ անտարբեր չեն Հայաստանեայց Եկեղեցւոյն ամենամեծ Հայրապետաց միոյն քաղցր յիշատակին, պէտք է պարզ բայց վայելուչ ոճով և հաստատ ձեւով մը վերաշինեն այդ մատուռ։ Պէտք է օրինակ առնունք Ռուսիոյ Հայոց այսպիսի նկատմամբք գովելի ընթացքէն։ Տեղին ուր ամփոփեալ է մարմինն Սրբոյն Սահակայ, ուրիշ կերպիւ մ'ալ թանկագին յիշատակ մը կը պարունակէ բարեպաշտ հայ ժողովրդեան համար. զի պատմութենէն գիտենք թէ հոն ամփոփուեցաւ մարմինն Շուշանիկի, թոռն Սրբոյն Սահակայ և դուստր Սրբոյն Վարդանայ։

Այս Սրբոց վրայ խօսելով, միտքերնիս կուգայ թէ ազգային-եկեղեցական յիշատակարանաց նկատմամբ անտարբերութիւն մեր ազգային մեծագոյն թերութեանց մին է։ Ուր որ ազգասիրութիւն կը պակսի, ուր որ ուսումնասիրութեան կամ մտային մշակութեան նշոյլ չերեւիր, հոն գէթ մեր կրօնասիրութեամբ և բարեպաշտութեամբ մխիթարուիլ կը սիրենք։ Բայց ո՞չ ապաքէն մեր կարծեցեալ բարեպաշտութիւնն իսկ չի տանջեր մեր խիղճն երբ քայքայեալ անկերպարան վիճակի մէջ կը թողունք մեր սրբազան նախնեաց կրօնական գեղեցիկ յիշատակարաններն։ Հայ բանիմաց ուղեւորք միահամուռ կը վկայեն այսմ։ Օրինակի համար, Տրապիզոնէ դէպ ի հարաւ ուղեւորելով, մարդ կը պատահի յունական վանքերու, եկեղեցիներու և մատուռներու, որք աւելորդ է ըսել թէ նոր հաստատութիւններ չեն, այլ մնացորդ հետքեր են այն յունական Տէրութեան որ ժամանակ մը կ'իշխէր այն կողմեր, ինչպէս ամեն դպրոցական տղայ գիտէ։ Եթէ իրենք իրենց մնային, այն ժամանակներէն ի վեր անցնող դարուց ընթացքին մէջ այս ազգային-կրօնական հաստատութիւնք կը փճանային կը լմնային, մինչ այսօր նորակերտ շէնքերու հաճելի դէմքն ունին։ Ո՞վ նորոգած, վերանորոգած և վերահաստատած է այս յունական հաստատութիւններն.— յունական բարեպաշտութիւնն, յունական ճշմարտապէս կրօնասէր ոգին, որ զանազան ընտիր ընտիր տարրերէ կազմուած է։ Այդ տարրեց մին է ազգային ինքնասիրութիւնն, ազգային արժանապատուութիւնը. զի մեր յոյն հայրենակիցք կը զգան թէ ազգային արժանապատուութիւնն իրենց վրայ պարտ կը դնէ ըստ կարի ընդարձակապէս օգտուիլ այն կրօնական արտօնութիւններէն և ամեն տեսակ ազատութիւններէն, զորս ամեն կարգի օսմանեան հպատակներ կը վայելեն մեր բարեգութ Վեհապետին հայրական հովանւոյն ներքեւ։ Հետեւապէս, Յոյնք անտես չեն առներ իրենց ազգային-կրօնական հնութիւններն, այլ կը նորոգեն և կը պայծառացնեն զանոնք, ա՛յն երկրաց, ա՛յն գաւառաց մէջ իսկ ուր յունական չեն այլ եւս, ուր այլ եւս Յոյնք չեն բնակիր։ Արդ, կը պատահի որ այս միեւնոյն գաւառաց մէջ,—օրինակի համար Տրապիզոնէ մինչեւ Շապին Գարահիսար կամ մինչեւ Երզնկա, որ շատ ծանօթ երկիր մ'է,— յունական հին վանքի մը, հին եկեղեցւոյ մը, հին մատրան մը մօտ կը գտնուին Հայոց հին վանք մը, հին եկեղեցի մը, հին մատուռ մը։ Հայ ուղեւորն ո՞չ ապաքէն կը գայթակղի տեսնելով առաջինները՝ նորոգեալ և վերաշինեալ՝ փայլուն և ուշագրաւ վիճակի մէջ, իսկ վերջիններն, հայկական կրօնային հնութիւններն, անշուք, խարխուլ, քայքայուն, ողորմելի վիճակի մէջ։ Ուստի՞ց է այս մեծ տարբերութիւն. ուստի՞ց է այս անչափ հեռաւորութիւն երկուց ժողովրդոց բնաւորութեանց միջեւ։ Ո՞չ ապաքէն նոյն դիւրութիւնները, նոյն արտօնութիւններն Հայք եւս Յունաց չափ կը վայելեն։ Ընդէ՞ր այն ոգին, կրօնական թէ ազգային, որ մեր յոյն հայրենակիցները կը մղէ յարգել իրենց սրբազան նախնեաց նուիրական հետքերն ու մնացորդները, չի գրգռեր մեր ալ բարեպաշտութիւնն, և ընդհակառակն անտարբեր կը թողու զմեզ դէմ յանդիման մեր սրբազան նախնեաց ընտիր ընտիր յիշատակարաններուն։

Ահա այս յիշատակարանաց միոյն և ամենէն սրտաշարժին վրայ Խրիմեան Հայրիկ ուշադրութիւն հրաւիրեց կիւրակի աւուր կրօնական հանդիսին մէջ։ Այն պահուն իւր խօսքեր մեծ տպաւորութիւն ներգործեցին։ Իցէ՛ թէ այդ տպաւորութիւն մնայուն լինէր և արդիւնաւորուէր ի փառս Հայ Եկեղեցւոյ և հայ գրականութեան, և ի պատիւ կրօնասէր ոգւոյն մեր բարեկեցիկ դասուն։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ

Հեռագիրը ծանոյց թէ Ռուսք նաւակամուրջներ կը շինեն ի Ռենի, Դանուբի վրայ կամուրջ մը շինելու նպատակաւ։ Թայմզին Վիեննայի թղթակիցը կը հեռագրէ այս մասին. «Ռուսաց ի Ռենի Դանուբի վրայ կամուրջ մը շինելու պատրաստուիլը կարեւորութենէ զուրկ չէ։ Ռենի Պեսարապիոյ մէջ Ռուսաց սահմանագլխոյ գետեզերեայ քաղաքն է։ Փրութի ձախ եզրին վրայ կը գտնուի, այդ գետին Դանուբի հետ միացման կէտին վրայ։ Երբեմն առեւտրական մեծ կեդրոն մ'էր, և 60,000 բնակիչ ունէր։ Յետոյ ինկաւ, և Ռումանաց կողմէ գրաւման վերջին տարին, — (զի Խրիմու պատերազմէն ետքը Պեսարապիոյ ուրիշ մասերու հետ Ռենի եւ Ռումանաց անցած էր.)—Ռենիի բընակչաց թիւն 6,000 հոգւոյ իջած էր։ Բայց վերջին տասն տարւոյ մէջ, յորմէ հետէ Ռուսիոյ անցաւ վերստին, զարգանալ սկսաւ, և զօրաց, ռազմանիւթոց և պաշարաց մեծ մթերանոց մը դարձաւ։ Բերդերն եւս նորոգեցան, եւ զինուորական ու քաղաքային նաւաբաններ շինուեցան։ Եթէ Ռուսք յարձակում մ'ընեն Պուլկարիոյ վրայ, Ռենի պիտի լինի մին այն կէտերէն ուստից պիտի ուղղուին գործողութիւնք.»

—Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին նոյմ. 30ի նստին մէջ, հարցման մը պատասխանելով, արտաքին գործոց խորհրդական Սըր Ճէյմս Ֆէրկիւսըն ըսաւ. «Անգլ. կառավարութիւնը տեղեկութիւն չունի թէ Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչութիւնն առաջարկէր ըրեր է Օսմ. կառավարութեան՝ Փոքր Ասիոյ երկաթուղեաց արտօնութիւնը ստանալու համար։ Փոքր Ասիոյ երկաթուղեաց արտօնութեան պայմանք հրատարակեցան Կ. Պոլսոյ լրագրաց մէջ։ Պ. Վինսընթ Քայլարտ չէ ի ծառայութեան կամ ընդ հրամանօք անգլ. կառավարութեան, որ չի գիտեր թէ մինչեւ ո՛ր աստիճան և ի՛նչ կերպիւ նա շահակից է սոյն արտօնութեան, թէեւ իմացուած է թէ Պ. Քայլարտ բաժին ունի գործին մէջ։ Դատարանաց կը վերաբերի դատել թէ նոր արտօնութիւնը բանաբարո՞ւմ մ'է առաջնոյն, և առաջին արտօնութիւնն ի կիրառութեան կը մնա՞յ դեռ։

—Ֆրանսա հիմնական փոփոխումներ կ'ընէ իւր հիւսիսային-արեւելեան (Պելժիոյ կողման) ամրութեանց դրութեան մէջ։ Բոլոր փոքր բերդերը պիտի քայքային, քանի որ չեն կրնար դիմադրել այժմեան նոր պայթուցիկներուն։ Օրինակի համար, Լանտրըսի բերդաքաղաք չպիտի լինի այլ եւս, մինչ Լը Քէնուա թէեւ պիտի մնայ, բայց մեծապէս պիտի ամրացուի։ Դուէէն պիտի քայքայուի, և Վալէնսիէնի պարիսպներն ու միջնաբերդը պիտի աւրուին, և ընդարձակ բանակատեղւոյ մը պիտի վերածին։ Մինչեւ Բալէ ուրիշ շատ մը երկրորդական բերդեր եւս պիտի քանդուին, և Պելժիոյ կողմէ ֆրանսական սահմանագլուխը պաշտպանելու համար լաւագոյն պայմաններու մէջ պիտի պահուին և աւելի եւս պիտի ամրացուին Հիրսոնի բերդը, Մոպէօժի, Վալէնսիէնի և Լիլի բանակատեղերն և Պէրկ-Տէօնքէրքի ամրութիւնները։

—Գերմանք կը ռմբակոծեն Զանզիպարի դիմացի ափրիկեան երկրին առաջ գիւղերն ու գիւղաքաղաքներն, և Արաբներն ալ երկրին ներսերը Գերմանաց ունեցած բոլոր ստացուածքը կը փճացնեն։ Գերմանական ընկերութեան առած նոր տեղեկութեանց նայելով, ի Լիվա ընկերութեան ունեցած բոլոր ծխախոտ, հունձքերն, պաշարներն, շէնքերն և այլ ստացուածք կողոպտուած կամ քանդուած են ապստամբաց կողմէ։

—Վիլհէլմ կայսր, որ փոթորկալի օդի մէջ որսորդութեամբ պարապելով պաղ էր առած, տակաւին սենեակէն դուրս չելներ, երէկի սուրհանդակաւ առնուած լրոց նայելով։

—Վիեննա, 1 դեկտ.—Ֆրանձ Եօզէֆ կայսր երէկ Միրամարի դղեակը գնաց, ուր պիտի անցունէ իւր գահակալութեան 40րդ տարեդարձի հանդիսին օրը։ Վաղը, դեկտ. 2, Աւստրիոյ Երեսփ. Ժողովը նիստ պիտի ընէ։ Աւագաց Ժողովն և Երեսփ. Ժողովոյն նախագահները ճառեր պիտի արտասանեն. բայց Կայսեր բացարձակ փափաքին համեմատ, շնորհաւորական ուղերձ չպիտի քուէարկէ Խորհրդարանը։

—Էֆէնինկ Նիւզ կը հերքէ այն լուր թէ Նուպար փաշա Լոնտոն հրաւիրուեր է Եգիպտոսի վերաբերեալ խնդիրներու վրայ բանակցելու համար։ Նուպար փաշա Եւրոպա կ'երթայ անձնական գործերով, որք Եգիպտոսի կամ Անգլիոյ կառավարութեան հետ ո՛և է վերաբերութիւն չունին։ «Այս կառավարութիւնք տրամադիր չեն խանգարել նախորդ Վարչապետին ամենայն իրաւամբ վաստկած հանգիստը, մանաւանդ որ Նուպար փաշա հանրային գործերէ բոլորովին քաշուած է, և բնաւ տրամադիր չէ քաղաքական գործերով պարապելու յետ այսորիկ։»

—Թրիէսթի մօտ թանկագին գանձ մը երեւան հանել կ'աշխատուի այս միջոցիս։ Յամին 1812, սեպտ. ամսոյ մէջ, ֆրանսական Տոնէ մարտանաւը կորաւ պայթմամբ մը, որոյ պատճառը չգիտցուեցաւ։ Բոլոր նաւազք, 200 հոգի, խեղդուեցան։ Նաւապետը Թատրոնէ նոր վերադարձած էր երբ վառօդանոցն օդն ելաւ, և պայթման զօրութենէն Թրիէսթ քաղաքին ծովեզերեայ մօտ թաղին մէջ ամեն տանց ապակիները խորտակեցան։ Արդ, ֆրանսական նաւուն մէջ կար արկղ մը լի գոհարեղէններով և այլ թանկագին առարկաներով, ի Թրիէսթ բարձր անձնաւորութեան մը սահմանեալ։ Այս գանձ չգտնուեցաւ։ Փորձ խուզարկիչներ այժմ կը ջանան յերեւան ածել զայն։

—Պաքուէ կը ծանուցուի թէ նաւթահորի մը պեղման միջոցին հանքային տաք ջրոյ ակն մը երեւան ելած է յանկարծ, յորմէ առատ ջուր կը բխի փոխանակ նաւթի։ Ոմանք այս իրողութիւնը նշան մը կը համարին թէ Պաքուի նաւթի արտադրութիւնն անսպառ չէ։ Բայց միւս կողմէ, այս հանքային ջուրն ալ նոր հրապոյր մը պիտի լինի ուղեւորաց ի Պաքու երթալու։

—Ֆրետերիկ Կայսրուհին Անգլիա տարաւ վեց մեծ սնտուկներ, լի թանկագին նիւթերով, զորս ժառանգած է իւր հանգուցեալ ամուսնէն։ Կայսեր իշխանին անդրանիկ որդին պիտի ընդունի՝ ի մէջ այլոց՝ ժամացոյց մը (քրօնօմէդր), որուն համար Ֆրետերիկ կայսր կ'ըսէր թէ միակ ժամացոյցն է որոյ վրայ կարենայ վստահիլ Գերմանիոյ մէջ։ Վիքթորիա Թագուհին պիտի ընդունի եբենոսէ գրակալ մը, որոյ վրայ կը գրէր Ֆրետերիկ կայսր, երբ այլ եւս չէր կրնար խօսիլ։ Կայսրուհին իւր հետ տարած է նաեւ 20 գաւազաններ զորս գործածէր կայսրն, երբ ի Սան Ռէմօ կը գտնուէր՝ իբրեւ հիւանդ գահաժառանգ։

— Օր չանցնիր որ Վիլհէլմ կայսր հրաման մը չհանէ՝ բանակին ազդեցութիւնը կամ զօրութիւնն աւելցնելու նպատակաւ։ Լսելով թէ Պերլինի և ուրիշ պրուսիական մեծ քաղաքաց պահապան զօրաց սպայք ժամանակէ մ'ի վեր սովորութիւն ըրած են քաղաքային զգեստով դուրս ելնել, երբ ի ծառայութեան չեն, կայսրը խստիւ հրամայեց պատերազմական նախարարին որ այս զանցառութիւնք արգիլուին, ամեն սպայք համազգեստով շրջին ամեն ժամանակ, և հակառակ վարուող սպայք պատժուին։

—Վիլհէլմ կայսեր հրամանաւ, Շըլէզվիկի Դքսութեան մէջ դանիական տարրին նուաճումն և ձուլումը մեծաւ փութաջանութեամբ յառաջ կը տարուի։ Երբեմն Դանիոյ Տէրութեան վերաբերող այս նահանգին մէջ ամեն անոնք որ դանիասէր զգացումներ կ'արտայայտեն կամ Պրուսիոյ Տէրութեան նկատմամբ անհամակիր տրամադրութիւններ ցոյց կուտան՝ անմիջապէս կ'արտաքսուին երկրէն, և այսպէս արտաքսուողներուն թիւն վերջին ամսոց մէջ ամեն ժամանակէ աւելի եղած է։ Աղջկանց երեք վարժարաններ, ուր վարժուհիներն իրենց նախկին դանիական ազգութեան յարեալ կ'երեւէին, փակեցան, և ծնողաց ու աշակերտուհեաց աղերսանք լսելի չեղան բնաւ։

—)(70)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵՆԱՑ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՍԵՐԺ ԲԱՆԻՆ

—Եւ եթէ ազատ չթողո՞ւն զձեզ, հարցուց Սէրժ։ Եթէ ձերբակալեն զձեզ։

—Այս իրիկուն Էքս-լա-Շափէլ կը լինիմ ես, ըսաւ Հէրձօկ։ Այն տեղէն կը բանակցիմ Տէյլըրական Վօրկի բաժնետէրաց հետ։ Հեռուանց մարդս աւելի լաւ կը դատէ իւր շահերը։ Հետս կուգա՞ք։

—Ո՛չ, պատասխանեց Սէրժ ցած ձայնիւ։

—Կը սխալիք, յայտարարեց Հէրձօկ։ Բաղդը քմահաճ է։ Վեց ամսուան մէջ կրնանք շատ աւելի հարուստ լինիլ քան զոր չենք եղած բնաւ։ Բայց քանի որ որոշած էք, վերջին խրատ մը տամ որ ձեր կորուսած դրամը կ'արժէ։ Ամեն բան խոստովանեցէ՛ք ձեր կնոջ. ինքը կը փրկէ զձեզ։

Ելմտագէտը Սէրժի կարկառեց ձեռքը զոր սա չբռնեց։

—Հպարտութի՞ւն, մռմռեց Հէրձօկ։ Վերջապէս իրաւունք ունի... վճարողը ինքն է։

Առանց բառ մ'աւելցնելու, իշխանը դուրս ելաւ։

Այդ միեւնոյն ժամուն, տիկին Տէմառէն՝ իւր երկարատեւ սպասումէն ջլատեալ՝ մեծաքայլ կը շրջէր իւր փոքրիկ դահլճին մէջ։ Դուռ մը բացուեցաւ, եւ Մառէշալ՝ այնքան անձկանօք սպասուած պատգամաւորն՝ երեւցաւ վերջապէս։ Բէյրոլի տունէն կուգար։ Չէր կրցած տեսնել զնա։ Սեղանաւորն իւր գրասենեակն առանձնանալով ամբողջ գիշերն աշխատած էր։ Ամենուն ալ արգիլած էր իւր դուռը։ Եւ որովհետեւ տիկին Տէմառէն շրթանցը վրայ ունէր հարցում մը զոր չէր համարձակեր ընել, Մառէշալ յարեց թէ տանը մէջ անօրինակ բան մը անցած դարձած չէր երեւեր։

Բայց, մինչ տիրուհին շնորհակալութիւն կը յայտնէր իւր գրագրին, ապարանքին կառանցիկ ծանր դուռն իւր ծղխնիներուն վրայ ճռնչեց եւ կառք մը արագասահ մտաւ բակը։ Մառէշալ պատուհանը վազած էր։ Բառ մը միայն ըսաւ.

—Բէյրո՛լը։

Տիկին Տէմառէն նշան ըրաւ երիտասարդին որ հեռացաւ։ Սեղանաւորը դահլճին սեմին վրայ կ'երեւէր։

Առաջին նայուածքով, տիրուհին տեսաւ այն աւերումները զորս տարապարտ մարդուն անցուցած ահելի գիշերը գործած էր անոր դէմքին վրայ։ Բէյրոլ դեռ երէկ ծաղկեալ, կարմրագոյն, հուժկու և ուղղաձիգ՝ որպէս կաղնին իւր լայնատարր բարձրութեան մէջ, կորաքամակ եղած էր, խանգարեալ եւ վատթարացեալ, ծերունւոյ մը պէս։ Քունքերուն վրայ մազերը կիսովին ճերմկցած էին յանկարծ, իբր թէ իւր մտաց կիզիչ հուրովը գունատած։ Սեղանաւորն այլ եւս ինքզինքին ստուերն էր միայն։

Տիկին Տէմառէն անոր ընդ առաջ գընաց, և ամբողջ հարցումներ ամփոփելով սա երկու բառերուն մէջ.

—Ի՞նչ կայ, ըսաւ։

Բէյրոլ, տրտում և վայրագ, աչքերը տիրուհւոյն վրայ բարձրացուց, և խուլ ձայնով մը, ընկճեալ շեշտով մը, պատասխանեց.

—Ոչի՛նչ։

—Ուրեմն չեկա՞ւ, հարցուց տիկին Տէմառէն։

—Եկաւ, ըսաւ Բէյրոլ։ Ես էի որ պէտք եղած քաջութիւնը չունեցայ զայն սպաննելու համար։ Կը կարծէի թէ մարդասպան ըլլալն աւելի դիւրին էր։ Դուք ալ, այնպէս չէ՞։

—Բէյրո՛լ, գոչեց տիկին Տէմառէն սարսռալով, յուզմամբ տեսնելով որ զինքն այնքա՛ն ճշդիւ գուշակած էր նա որուն ձեռքը զէնք տուած էր։

—Սակայն առիթը գեղեցիկ էր, յարեց Բէյրոլ ոգեւորուելով։ Խորհեցէ՛ք։ Միասին կը գտնէի զանոնք, իրարու քով, իմ տանս մէջ։ Օրէնքն եթէ ոչ զանոնք սպաննելու իրաւունք կուտար ինձ, գէթ ներողութիւն կը շնորհէր եթէ սպաննէի։ Եւ այդ վճռական վայրկենին՝ յորում անողոք կամք պէտք է որ զարնել տայ, սիրտս տկարացաւ։ Նա կ'ապրի և Ժանն կը սիրէ զնա։

Լռութիւն մը տիրեց։

—Ի՞նչ պիտի ընէք, ըսաւ տիրուհին։

—Ուրիշ կերպով ազատիլ իւր ձեռքէն, պատասխանեց Բէյրոլ։ Երկու միջոց ունէի զայն սպաննելու. տանս մէջ բանել զինքն և կամ մենամարտ մը յառաջ բերել։ Առաջինն ընելու համար կամքի պակասութիւն ունեցայ, երկրորդին համար՝ յաջողակութիւնը պիտի պակսէր ինձ։ Սէրժի հետ չպիտի մենամարտիմ։ Ո՛չ թէ մահու երկիւղէն, կեանքս խորտակուած է և առ ոչինչ կը գրեմ զայն, այլ վասն զի ես անհետանալէս յետոյ, Ժանն իրենը պիտի ըլլայ, կատարեալ ազատութեամբ, և թէ, եթէ այս աշխարհի իրաց գիտակցութիւնը մեր վախճանէն վերջն ալ մնար, ինձ համար հանգիստ չպիտի գտնուէր, նոյն իսկ մահուան մէջ։ Ուստի ինձ հարկ է առ յաւէտ բաժնել զանոնք։

—Եւ ինչպէ՞ս։

—Սէրժը բանդարկելով որ աներեւոյթ լինի։

—Եւ եթէ դիմադրէ։

Բէյրոլ գլուխը շարժեց սպառնական կերպով մը, եւ ըսաւ.

—Վա՛յ իրեն։ Եթէ ընդդիմանայ, ոճրադատ ատենին առջեւ կը հանեմ զնա։

—Դո՞ւք, ըսաւ տիկին Տէմառէն Բէյրոլի վրայ քալելով։

—Այո՛, ես, պատասխանեց սեղանաւորը կորովի ձայնով մը։

—Ցիմա՛ր։ Հապա աղջի՞կս, գոչեց տիրուհին։ Ըսածնիդ կը հասկնա՞ք։ Պիտի անպատուէք զիս եւ իմիններս։

—Միթէ ես չանպատուեցա՞յ, յարեց Բէյրոլ։ Ձեր փեսայն աւազակ մ'է որ տունս արատաւորեց, որ դրամարկղս խորտակեց...

—Պարկեշտ մարդ մը ինքզինքը չի պաշտպաներ այն միջոցներով զորս կը գործածէք դուք, ընդմիջեց տիկին Տէմառէն ծանրութեամբ։

—Պարկեշտ մարդ մը ինքզինքը կը պաշտպանէ ինչ կերպով որ կրնայ։ Ես բախտախնդրին մէկը չեմ, այլ սեղանաւոր մը։ Իմ զէնքս դրամն է։ Իշխանը կողոպտեց զիս. դատապարտել պիտի տամ զնա իբր գող մը։

Տիկին Տէմառէն յօնքը պռստեց։

—Հաշիւնիդ պատրաստեցէ՛ք, ըսաւ, ես պիտի հատուցանեմ։

—Պիտի կրնա՞ք հատուցանել նաեւ կորուսեալ պատիւս, գոչեց սեղանաւորն ինքնիրմէ դուրս ելած։ Միթէ ես նախապատիւ չպի՞տի համարէի սնանկանալ քան մատնուիլ այսպէս։ Ինձ եղած վնասը դուք չէք կրնար հատուցանել։ Ասկից զատ, չափազանց կը տառապիմ. հարկ է որ վրէժս լուծեմ...

—Էհ, ինչ ալ անմիտ էք, ըսաւ տիկին Տէմառէն, յանցաւորին չէ որ կը զարնէք, այլ անմեղներուն։ Երբ աղջիկս եւ ես յուսահատութեան մատնուինք, միթէ դուք նուա՞զ տարապարտ կը լինիք։ Ա՛հ, Բէյրոլ, զգուշացիք որ արժանապատուութեան մէջ չկորսնցունէք ինչ որ պիտի շահիք վրէժխնդրութեամբ։ Ուրիշները որչափ նուազ յարգեն զմեզ, մենք պէտք է այնքան աւելի յարգենք ինքզինքնիս։ Անարգանք եւ լռութիւն զոհը կը մեծցունեն։ Կատաղութիւն եւ ատելութիւն կը նուաստացունեն զնա եւ կը հաւասարեցունեն զինքը թշնամանողաց։

—Ուզածնուն պէս թող դատեն զիս. ես իմ գործս կը նայիմ։ Գռեհիկ հոգի մը ունիմ, ցած միտք մը, ուզածնիդ ըսէք։ Բայց սա մտածումը թէ այդ կինն ուրիշինն եղած է, խելքս գլխէս կ'առնու։ Պէտք էր որ ատէի այդ թշուառական կինը, և սակայն իւր բոլոր ըրածներուն հակառակ, չեմ կրող բաժնուիլ իրմէ։ Իւր պէտքը կ'զգամ։ Եթէ ուզէ ինձ վերադառնալ, պիտի ներեմ իրեն։ Ցածութիւն է այս, գիտեմ. բայց կարողութենէս վեր է. կը պաշտեմ զայն։

Այս կոյր, այս յիմար սիրոյն հանդէպ՝ տիկին Տէմառէն սարսռաց։ Միտքը բերաւ Միշլինն որ Սէրժը կը սիրէր այնպէս ինչպէս Բէյրոլ կը սիրէր զԺանն։

—Եթէ աղջիկս ուզէ Սէրժի հետ մեկնիլ, մտածեց։ Մէկ վայրկեանի մէջ աչքի առջեւ բերաւ լքեալ տունը, Միշլին և Սէրժ հեռացած, ինք՝ մէն միայնակ իւր կործանեալ երջանկութեան մէջտեղ, տրտմութենէն և ցաւերէն մեռնելով։ Ուզեց գերագոյն փորձ մ'ընել Բէյրոլն ի գութ շարժելու համար։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՄԵՆ. Տ. ԴԻՈՆԵՍԻՈՍ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔՆ
Ց'ԱԶԳ. ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ

Յունաց Պատրիարք Ամեն. Տ. Դիոնեսիոս Սրբազան, իւր հետ ունենալով Նիկիոյ մետրապոլիտ Տ. Սոփրոնիոս եպիսկոպոսն, Խառն Ժողովոյ անդամ Տ. Աթանաս եպիսկոպոսն, երկու վարդապետներ և Խառն Ժողովոյ անդամ Նիքոլաքի Բոխարի պէյն ու Տիմիդրաքի Բասքալի էֆէնտին, երէկ ժամը 8ին յԱզգ. Պատրիարքարան եկաւ ի փոխադարձ այցելութիւն Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարքին։

Տ. Դիոնեսիոս Սրբազանը Պատրիարքարանի դրանէն դիմաւորեցին Պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Գէորգ Ծ. վարդապետ Իւթիւճեան, Արժ. Գաբրիէլ Ծ. վարդապետ Անույշեան, Տաճատ Ծ. վարդապետ Ոսկանեան, Մաղաքիա Ծ. վարդապետ Տէրունեան, Գրիգոր վարդապետ Աբարդեան, Մայր եկեղեցւոյ քահանայք, Քաղաքական ժողովոյ ատենադպիր Մեծ. Կարապետ էֆէնտի Սրվաճեան և Պատրիարքական գործակատար Վսեմ. Աբրահամ էֆէնտի. իսկ Պատրիարքարանի վերին սանդուխի գլուխը կսպասէին Գեր. Սիմոն արքեպիսկոպոս Սէֆէրեան, Հմայեակ եպիսկոպոս Դիմաքսեան, Փիլիպպոս եպիսկոպոս Նաճառեան, Գարեգին եպիսկոպոս Սրուանձտեանց, Մաղաքիա եպիսկոպոս Օրմանեան և Քաղաքական ժողովոյ ատենապետ Վսեմ. Սիմոն պէյ Մաքսուտ, որք դիմաւորելով զՆ. Ամենապատուութիւն առաջնորդեցին ընդունելութեան սրահն։ Անդ Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հայոց սրահի դրանէն ընդունեց զԱմեն. Տ. Դիոնեսիոս Պատրիարքն և երկու Պատրիարքունք ջերմապէս ողջագուրեցին և բազմեցան իրենց յատկացեալ տեղերն։ Ամեն. Դիոնեսիոս Սրբազան նախ և առաջ շնորհաւորեց Ամեն. Խորէն Պատրիարքն ըսելով թէ անձամբ եկած էր իւր շնորհաւորութիւնները մատուցանելու եւ կար ու կարողութիւն մաղթելու իւր եղբօր Հայոց Պատրիարքին։ Ամեն. Տ. Խորէն Սրբազան հայերէն լեզուաւ շնորհակալութիւն յայտնեց և ըսաւ թէ Ամեն. Տ. Դիոնեսիոս Պատրիարք հակառակ դժնդակ օդին անձամբ գալու յօժարութիւնն յանձն առնլով մեծ պատիւ մը բրած է։ Վսեմ. Սիմոն Պէյ Մաքսուտ Ամեն. Տ. Խորէն Պատրիարքի սոյն խօսքերը թուրք լեզուի թարգմանեց։ Ցետոյ Ամեն. Տ. Դիոնեսիոս Պատրիարք շնորհաւորեց Վսեմ. Սիմոն պէյի Պալատի աստիճանին բարձրացումն ըսելով թէ Վեհ. Սուլթանն արժանաւոր վարձատրութիւն մը բրած է Պալատի բարձր աստիճանաւ պատուելով զՆ. Վսեմութիւնն որ Տէրութեան, Եկեղեցւոյն և Ազգին ծառայող նշանաւոր անձնաւորութիւն մ'է։ Վսեմ. Սիմոն պէյ նոյն միջոցին Ամեն. Տ. Դիոնեսիոսի ձեռքն համբուրելով խորին շնորհակալութիւն յայտնեց, յարելով թէ ինքն ամեն պարագայի մէջ իւրովսանն ծառայած է Տէրութեան, Եկեղեցւոյն և Ազգին։ Տ. Դիոնեսիոս Սրբազան դարձեալ պատասխանելով ըսաւ թէ Վեհ. Սուլթանի այս շնորհն մեծ պատիւ մ'է միանգամայն թէ Հայոց ազգին և թէ բոլոր քրիստոնէութեան։

Ցետոյ Վսեմ. Սիմոն պէյ յանուն Ամեն. Տ. Խորէն Պատրիարքին, Յունաց Ս. Պատրիարքին ներկայացուց անդ գտնուող հայ եպիսկոպոսները, վարդապետներն և աշխարհականները։ Այլ և այլ խօսակցութիւններէ վերջ Տ. Դիոնեսիոս Պատրիարքն շնորհակալութիւն յայտնեց իրեն եղած փայլուն ընդունելութեանց և պատիւներուն համար։ Ամեն. Տ. Խորէն Պատրիարք պատասխանեց ըսելով թէ այս ընդունելութիւնք չէին համապատասխաներ Յունաց Ս. Պատրիարքի բարձր դիրքին, սակայն Ն. Ամենապատուութիւն իւր բարեսրտութեամբ քաղցր աչօք կը նայի եղած պատիւներուն։ Այս տեսակցութենէն յետոյ, որ քսան վայրկեանի չափ տեւեց, Ամեն. Տ. Դիոնեսիոս Պատրիարք հրաժիշտ տուաւ և առաջնորդութեամբ եպիսկոպոսաց, վարդապետաց, քահանայից և ներկայ աշխարհականաց իւր հետեւորդաց հետ Մայր եկեղեցի իջաւ։ Եկեղեցին շքեղապէս լուսազարդուած էր և Նորքին դրան մէջ կ'սպասէին երկու քահանայք շուրջառով ու աւետարաններ ի ձեռին, երկու սարկաւագունք բուրվառ ի ձեռին և դպիրք զգեստաւորեալ։

Ամեն. Տ. Դիոնեսիոս Սրբազանն եկեղեցւոյն ներս մտնելով քահանայից ձեռքը գտնուած աւետարաններն համբուրեց։ Ն. Սրբազնութեան օրինակին հետեւեցան իրեն հետեւող եպիսկոպոսունք և աշխարհականք։ Դպիրք «Հրաշափառ» շարականն երգելով մինչեւ եկեղեցւոյ դասն առաջնորդեցին զՏ. Դիոնեսիոս Սրբազան և իւր հետեւորդներն։ Անդ Ն. Սրբազնութիւն և յոյն եկեղեցականք սեղանին վրայ ելան և կարգաւ աղօթեցին աւագ խորանին առջեւ։ Տ. Դիոնեսիոս Սրբազան ժողովրդեան դառնալով յունարէն լեզուաւ գրաւոր բանախօսութիւն մը կարդաց, զոր պիտի հրատարակենք յառաջիկային։

Ցետոյ Ն. Սրբազնութիւն և իւր հետեւորդք միենոյն հանդիսիւ եկեղեցւոյ դասն առաջնորդուեցան և անդ կրկին անգամ շնորհակալութիւն յայտնելով մեկնեցան։

Նոյեմբերի 23-ին լրանում է ժողովրդական լուսաւորութեան մինիստրը Դելեանովի ծառայութեան յիսնամեակը։ Ինչպէս յայտնի է, Պ. Դելեանով հրաժարվում է յիշեալ յոբելեանի տօնելուց։

* * *

Մեզ գրում են Ս. Պետերբուրգից որ մի հայ երիտասարդ դիտաւորութիւն ունի հրատարակել Պետերբուրգում մի հայերէն շաբաթաթերթ եւ դրա համար դիմել է կառավարութեանը թոյլտուութիւն ստանալու համար։

* * *

Թավրիզից գրում են հետեւեալը արտասահմանի հայոց մի լրագրին. «Կաթոլիկական պրոպագանդան եւս իր ոտքը կոխեց այստեղի հայերի մէջ. յառաջիկայ 1888 թուին պէտք նստի Դավրէժում կաթոլիկների եպիսկոպոսը, որ պէտք է գայ Փարիզէն։ Լուր կայ թէ 90,000 րուբլի գրեր է պապը, մի միայն եպիսկոպոսարանի, եկեղեցու և ուսումնարանի շէնքերը գնելու համար։ Առ այժմ եպիսկոպոսարանի համար մի հայի տուն գնված է 7500 րուբլու արժողութեամբ. իսկ հետզհետէ կ'առնեն տեղեր եկեղեցու և ուսումնարանի համար»։ (Մշակ)

Հոկտեմբերի 27ին, Թիֆլիզից մի քանի վերստ հեռու գտնուող Մակլիս անունով գիւղում վախճանուեցաւ Կարապետ Բեհլուլեանը 82 տարեկան հասակում։ Հանգուցեալը Թիֆլիզում քառասնական թուականներին Էֆէնջեանի ուսումնարանում եղել է ուսուցիչ, յետոյ ինքը բացել է առանձին ուսումնարան և այդ այն ժամանակները, երբ հայոց լեզուն արտաքսուած էր Թիֆլիզի հայ ընտանիքներից, երբ հայ դպրոցներ չը կային, որ այդ լեզուն աւանդէին։ Կարապետ վարժապետը, ինչպէս շատ անգամ պատմում էր նորա երախտագէտ աշակերտներից մէկը—Րաֆֆին, ինքը տնից տուն էր ման գալիս, խնդրելով ծնողներին, որ իրանց զաւակներին տան նորա ուսումնարանում կրթուելու, հայերէն գրել կարդալ սովորելու։ Նորան յաջողուել է շատ նշանաւոր ընտանիքների երախաներին քաշել իւր ուսումնարանը, և այստեղ սովորեցնել և երբեմն սիրել տալ նոցա իրանց մայրենի լեզուն։

Հանգուցեալը գանձակեցի էր, Տաճկաստանում, Պարսկաստանում և Հնդկաստանում ապրած։ Վերջին տարիները ծերունի վարժապետը ապրում էր վերին աստիճանի չքաւորութեան մէջ, յաճախ օգնութիւն ստանալով իւր նախկին աշակերտներից և մանաւանդ հանգուցեալ Րաֆֆիից, որին նա ցմահ անուանում էր «Ցակոբս»։

Հոկտեմբերի 31-ին հանգուցեալի մարմինը յանձնուեց հողին Մակլիս գիւղում, ուր վերջին ժամանակ ապրում էր նա։

Հանգուցեալ վիպասան Րաֆֆիի ընտանիքը Կարապետի դագաղի վերայ դրեց մի պսակ, հետեւեալ խորագրով, «Րաֆֆիի վարժապետի անմոռաց յիշատակին, Րաֆֆիի ընտանիքի կողմից. անկանին զինեալք, դադարի պատերազմ»։ (Արձագանք)

ԱԶԴ

Բերայի Նարեկեան երկսեռ վարժարանաց համար ըստ բաւականին ուսեալ և փորձառու դաստիարակուհւոյ մը պէտք կայ։ Փափաքողք ամեն օր կէս օրէն վերջը կրնան դիմել ի Նարեկեան վարժարան և տեսակցիլ Տեսչութեան հետ։ 2269

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Իւլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ Սպարապետի Դրան Թնդանօթաձիգ զօրաց դիւանին առաջին քարտուղար Սայիտ էֆէնտիի։

Իւլայի երկրորդ աստիճան՝ Տրոտ-բաքի տէֆթէրտար Օսման էֆէնտիի և Մէքթուպճի Ապտուլլահ էֆէնտիի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Նոյն Նահանգի երեւելիներէն Եուսուֆ Թէհիմ էֆէնտիի։

Սալիսէի աստիճան՝ Արտաքին գործոց Նախարարութեան հպատակութեանց դիւանի քարտուղարներէն Ահմէտ Մէհմէտ պէյի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Տրոտրայի Նախիպ Էշրէֆ Նաիլի էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ նոյն Նահանգի երեւելիներէն Սէլիմ պէյի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ նոյն Նահանգի երեւելիներէն Խալիլ էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Բ. Դրան Չրջանկիրներու պետ Իսմայիլ էֆէնտիի։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ

Վեհ. Սուլթանն հեռագիր մ'ուղղելով Աւստրիոյ Ֆրանց Եօսէֆ կայսեր՝ շնորհաւորած է Ն. Վեհափառութեան գահակալութեան 40րդ տարեդարձը։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ

Մայրաքաղաքս հասած մասնաւոր հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ փոխանակ հանգուցեալ Պ. Քրէսբօյի՝ Պոլսոյ սպանիական դեսպան պիտի անուանուի Մերակոյտի անդամ և խնամակալ թագուհւոյն պատուակալ թիկնապահ Տէ Պանտէնիա Մարքիզը։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Նախարարաց Խորհուրդն իւր սովորական նիստը կազմեց երէկ և զբաղեցաւ ելմտական կարեւոր խնդիրներով ինչպէս նաև Ներքին գործոց վերաբերեալ ստիպողական խնդիրներով։

—Պետական Խորհրդոյ Նախագահ Բարձր. Արիֆի փաշա հիւանդ լինելով երէկ ներկայ չգտնուեցաւ Նախարարաց Խորհրդոյ նստին։

ՍՈՒԷԶԻ ՋՐԱՆՑՔ

Եւրոպական տէրութիւններէ ոմանք ղրկած են Սուէզի ջրանցքին պայմանագրոյ վաւերացեալ օրինակներն։ Իսկ միւսներու պատասխաններն ևս այս շաբթու կսպասուին, որով ամեն կողմէ պատասխանները գալէ յետոյ պաշտօնական փոխանակման գործողութիւնք պիտի կատարուին։

ՊԱՇՏՕՆԷԻՑ ԱՄՍԱԹՈՇԱԿՆԵՐԸ

Ելմտական Նախարարութիւնն, ըստ վերջին որոշման, երէկ մէկ մէկ ամսաթոշակ վճարեց Բ. Դրան, Պետական Խորհրդոյ, Արտաքին ու Ներքին գործոց Նախարարութեանց և Ոստիկանութեան Նախարարութեան դիւաններուն։ Միւս դիւաններուն ևս այսօր վաղը մէկ մէկ ամսաթոշակ պիտի վճարուի։

ԳԻՒՂԱԿԱՆ ՄԻԱՑՈՒՄ

Կայս. հրամանաւ Պէրութի Պէյգա գաւառին Սալթ գաւառակը 304 տարւոյ մարտէն սկսեալ միացած է Հօրան գաւառին։

ՕՍՄ. ԵՒ ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Այն անգլիական խումբն որ Պ. Տալէճիոյի խմբին հետ մրցակից կը ներկայանայ, հելլենական և օսմանեան երկաթուղեաց միացման գծերու շինութեան արտօնութիւնն ստանալու համար, իւր կողմէ ներկայացուցիչ կարգած է ի Կ. Պոլիս Պլընդ փաշան որ վերջերս Վեհ. Սուլթանի շնորհաց արժանացաւ։

Կայս. Թիքնապահ Արիֆ պէյ երէկ Աղեքսանդրիայէն մայրաքաղաքս ժամանեց։

—Երէկ մայրաքաղաքէս մեկնեցան Զմիւռնիոյ անգլ. գեր-հիւպատոսն յիր պաշտօնատեղին և Եգիպտոսի Ֆազըլ Մուսթաֆա փաշայի որդին Օսման փաշա ու Մուրզուք փաշայի որդին Հասի պէյ՝ յԱղեքսանդրիա։

—Բ. Դրան շրջակայքը գրագրութիւն ընող Աւանոսս Իսմայիլ Հագգը անուն մարդ մը նախընթաց գիշեր իւր կինը ծանրապէս վիրաւորելով փախած։ Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւններ կատարելով ձերբակալեց չարագործը։

—Ոստիկանութիւնն այս աւուր Թուրք լրագրաց միջոցաւ կ'ազդարարէ յաճախակի մաքրել տուներու և խանութներու ծխնելոյզներն որպէս զի ցաւալի հետեւանքներ տեղի չունենան։

—Այս գիշեր ժամ 8½ին ի Բերա Բօսթա փողոց (Սանթա Մարիա եւսկի կողմը) հրդեհ ծագելով վեց փայտաշէն տուներ այրեցան։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ
ԲԵՐԱՅԻ

Տիկին Սառա Պէռնառ երէկ գիշերուան ներկայացումն, ինչպէս նկարագրուած է մասնաւոր յօդուածով, լիովին համապատասխանեց ամեն ակնկալութեանց։ Թատրոնն ամբողջ գրաւեալ էր երկսեռ ընտրեալ բազմութեամբ մը, պետական անձինք, դեսպանք, դեսպանուհիք և ամեն ազգի ու ամեն կարգի երեւելիք ներկայ էին։ Բազմաթիւ անձինք, չկարենալով ո՛չ օթեակ և ո՛չ թիկնաթոռ գտնել, ետ դարձան, յաջորդ ներկայացման երեկոյին ներկայ գտնուելու յուսով։

Մեծանուն դերասանուհին այս գիշեր պիտի տայ իւր երկրորդ ներկայացումն,

ՖԵՏՕՐԱ
(FEDORA)
Թատերախաղ 4 արարուածով
Վ. ՍԱՐՏՈՒԻ
Գները նոյն են.

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ
ԳՐԱՇԱՐԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԳՐՊԱՆԻ ԲԱՌԱԳՐՔՈՅԿ
ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ Ի ՀԱՅ
Գին 5 ղրուշ
800 երեսներու մէջ 12,000 բառ և հազարաւոր ոճ

Այս գրպանի ճշմարիտ բառարանն իւր մէջ կը բովանդակէ ֆրանսական լեզուին ոչ միայն ամենէն գործածական բառերն ու ոճերն, այլ և ասացուածոց այլազան նրբութիւններն, հանդերձ իրենց կիրառութեամբ, որոյ վրայ գաղափար մ'ունենալու համար կը բաւէ աչքէ անցունել avoir, être, aller, faire, manquer, rendre և այլ գործածական բայերը։

Տպագրութեամբն մաքուր և յստակ, պարունակութեամբն նոր ու շահեկան, դիրքովն սիրուն և դիւրատար, չափաւոր գնովն համեստ և դիւրամատչելի, սոյն բառգրքոյկն անբաժան ընկեր մ'է ամենուն, և մանաւանդ դպրոցական տղայոց որոց պէտքերը կրնայ ընել լիուլի։

Կը վաճառուի բոլոր գրավաճառաց քով և մասնաւորապէս աշխատասիրողին՝ Բ. Մ. Փօզաճեանի կեդրոնական գրատունն Թիւ 56։ 2213 1—3

ԽԼՈՒԹԻՒՆ

Եւ բզզիւնք գլխու մէջ։ Միջոց իւր տան մէջ բուժելու զայնս, առանց ընդհատելու իւր պարապմունքն։ 30 սանթիմ ղրկելով կ'ստացուի 132 երեսով պատկերազարդ տետրակ մը։ Դիմել առ
M. Nicholson, 4, rue Drouot, Paris

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Պերլին, 5 դեկտեմբեր

Վիլհելմ կայսրն, որ պաղ առած լինելով տկարացած էր, առողջացաւ։

Աթէնք, 5 դեկտեմբեր

Երեսփոխանաց Ժողով. Պ. Սոդիրոպուլոյի մէկ ատենաբանութենէն յետոյ ընդդէմ Նախարարութեան Ելմտական դրութեան, Երեսփոխանաց ժողովը վստահութեան քուէ տուաւ Նախարարութեան՝ 54ի դէմ 85 ձայնով։

Բարիզ, 5 դեկտեմբեր

Երեսփոխանաց ժողովոյ յանձնախումբն արտօնութիւն տուաւ դատ բանալ ընդդէմ Պ. Վիլսոնի, ըստ խնդրանաց Պ. Վէյլ-Բիգառի։

Եկամուտի վրայ տուրքի ծրագիրը մերժուեցաւ այն Յանձնախմբէն որ պաշտօն ունէր ուսումնասիրելու զայն։

Պէլկրատ, 4 դեկտ.

Պ. Միլան Քրիստիչ սերպիական դեսպան անուանուեցաւ ի Պերլին։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Ղալաթիա, 24 Նոյեմբեր
Դահեկան

Օսմանեան Քոնսոլիտէ

Երէկ երեկոյ տոց. (Միաց. Ս. Սերի		16 19
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	16 19
Առաւօտուն բացուեցաւ	» Գ. Կ.	16 18
Կէս օրին	» »	16 17

ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ		39
Այս առաւօտ	Գ. Կ.	38 39
Կէս օր	»	38 39

ԸՆԹԱՑԻՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	Ա. Սերի	Գ. Կ.	25 10
»	Բ. »	»	15 25
»	Գ. »	» Օ.	16 18

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Օթոմէն ճէնէրալ	Անգլ. Լր.		4 18
Գրէտի ճէնէրալ	Օսմ.	»	8 18
Պանք տը Գօնս	»	»	7 6
Տօս. Շամէ է վոյեր	»	»	4 30
Թրամուէյ	»	»	455
Ռումելի երկաթուղի	Ֆր.		47
[illegible] Լաւրիոնի	»		120

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 34
Անգլիական ոսկի	»	110 35
Իմբերիալ	»	91 20
Քրիմից	»	51 15
Ռուպլի թղթադրամ	»	8 95
» արծաթ	»	77
Մ. արծ. (տարր.)	»	108 30
[illegible]	»	103 25
Հինգնոց	»	103 25
Մէթալիք	»	103
Թաքֆիյէ	»	10 30

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 5 Դեկտեմբեր ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քոնսոլիտէ	96 9/16
Օսմ. » Սերի Դ. բացուեցաւ	15
» » » գոցուեցաւ	15
» » » Ա.	25 1/2
» » » Բ.	15 3/8
» » » Գ.	14 7/8
Օթոման 1871	82
Փոխառութիւն 1877	93 1/4
Պանք Օթոման	11
Ռուսական փոխառ. 1873	98 1/2
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիէ)	81 1/4
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	100 3/8
Տայրա Սանիէ	77 1/4
Դոմանիալ (փոխառ. Ռոչիլտ)	100 1/4
Հունգարական պարտաւորութիւն 4 0/0	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 586

Վիեննա, 5 Դեկտեմբեր ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	122 20
Օսմանեան երկաթուղի	22

Բարիզ, 5 Դեկտեմբեր ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0	104 05
» » 3 0/0	83 22 1/2
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սերի Դ. բացուեցաւ	15 15
» » » գոցուեցաւ	15 17 1/2
» » » Բ.	15 50
» » » Գ.	15 15
Օսմանեան երկաթուղի	46 75
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	461
Պանք Օթոման	528 75
Քրէտի Լիոնէ	610
» Ֆոնսիէ	1371 25
Բաժնետոմս Լիոնի	1288 75
Սուէզի ջրանցք	2213 75
Ռուսական 5 0/0 1877 ի	103 3/4
Իտալական Ռանթ	97 10
Սպանիական (արտաքին)	72
Եգիպտական միացեալ Գ. Բ.	413 75
Բրիօրիթէ Թիւրք	415
Հելլենական 5 0/0	422 50
Չէք Լոնտոնի վրայ	25 31

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 5 Դեկտ. ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 1/2 0/0	83 22 1/2
Օսմանեան քոնսոլիտէ	15 17 1/2
Եգիպտական	412 50

ԱՌԱՋԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆ
ՏԻԿԻՆ ՍԱՌԱՅ ՊԷՌՆԱՌԻ

ԳԱՄԷԼԻԱԶԱՐԴ ՏԻԿԻՆ
(LA DAME AUX CAMELIAS)

Այն ի՛նչ երազ էր որ ունեցանք երէկ գիշեր, ի՛նչ տեսիլք խորհրդաւոր, յուզիչ, հմայիչ, որ կը պարզէր մեր աչաց հանդէպ՝ ճշմարտապէս մեծ արուեստագիտուհւոյ մը փառաց գաղտնիքն։ Այն որքա՛ն սրտեր բաբախեցին, որքա՛ն աչքեր արտասուեցին. պատկերն իրականութեան հետ խառնուեցաւ, ամբողջ կեանքի մը բոլոր յուզումները, հաճոյքները, դառնութիւններն ամփոփուեցան անմոռանալի չորս ժամերուն մէջ զորս անցուցինք ի Նոր Թատրոն։ Սառա Պէռնառն ունէինք մեր դէմ, և Սառա Պէռնառ Գամէլիազարդ Տիկինը կը խաղար։ Ա՛հ, ոչինչ չափազանցեալ է եղեր այն ներբողներուն մէջ զորս այսքան տարիներէ ի վեր կը կարդանք այդ հռչակաւոր տաղանդին վրայ. և ոչինչ այնքան աւելի հզօր կերպիւ կը ներգործէ բոլոր գրուածներէն, քան երթալ տեսնել այդ կինը՝ մարմնացումն արուեստին։ Ի՛նչ որ երեւակայած էինք, թերի էր, ի՛նչ որ գրենք, թերի պիտի ըլլայ։ Սառա Պէռնառ աննկարագրելի է, և իւր արուեստն անմեկնելի։ Մէն մի շարժումը, մէն մի խօսքը, մէն մի շեշտը մագնիսական թել մ'են զոգցես, բեմէն թատերասրահը ձգուած, որք կը ցնցեն բոլոր հանդիսականները. տպաւորութիւն չէ որ կը թողու նա՝ այլ մասնակից կ'ընէ զքեզ իւր ներկայացուցած դերին, անոր կրից, անոր յուզումներուն. կ'առնու, կը յափշտակէ անձդ, կը խռովէ միտքդ, մոռցունել կուտայ ի՛նչ որ հեռի է իրմէ, ինչ որ օտար է իւր խաղէն. այն վայրկեանին որ բեմին վրայ երեւցաւ, ա՛լ կատարեալ տէրն է սրահին. պէտք է իրեն ըլլալ եւ կամ ապուշ մը։ Եթէ նա կը տրտմի, դու չես կրնար զուարթութիւնդ պահել. եթէ նա կը ծիծաղի, դու չես կրնար տխրիլ։ Այլ ի՛նչ քիչ ծիծաղեցաւ երէկ գիշեր, գրեթէ բնաւ։ Միթէ ծիծաղ կարելի՞ է գտնել Տիւմա Որդւոյն այդ հիւանդագին խաղին մէջ . . . ։

Անձկալից հետաքրքրութիւն մը նկարուած էր ամեն դիմաց վրայ, եւ երկիւղած լռութեան մը մէջտեղ՝ սրահն ողջոյն կ'սպասէր տեսնել մեծանուն արուեստագիտուհին, երբ բացուեցաւ վարագոյրը. Գամէլիազարդ Տիկնոջ բնակարանն էր. Նանին եւ Պ. տը Վառվիլ կը խօսակցէին. բարիզեան թատերասրահներու կարասեաց ճոխութիւնը փոխադրուած էր մեր թատերաբեմին վրայ. բազմոցները, սեղանները, վարագոյրները, դաշնակը, ջահերն, ամեն ինչ յարդարուած այն աններդաշնակութեամբ որ դաշնիի մը ներդաշնակութիւնը կը կազմէ. սենեկապանուհւոյն և Պ. տը Վառվիլի խօսակցութեան միջոցին, ճակատի դուռը կը բացուի եւ սպասաւորը կը ծանուցանէ իւր սառն ձայնիւ. «Օրիորդ Մառկառիդա Կօթիէ։» Այդ բոպէին ամբողջ սրահը մէկ շունչ կ'առնուր և բոլորին աչքերը մէկ նայուածքով յառեալ էին դէպ ի դուռն, ուստից նազելաքայլ ներս մտաւ դիւցազնուհին. և ահա այդ խորին լռութեան յաջորդեցին որոտընդոստ ծափեր, երկարատեւ, մոլեգին. բայց այս տեսլեամբ հմայքը չ'փարատիր. ընդհակառակը նոր կը սկսի։

Ըսենք, ի պատիւ իրեն, թէ Սառա Պէռնառ չէր այն կինն որ պատկերք շաբաթներէ հետէ կը ծածկէին Բերայի պատերը. և ո՛չ իսկ թէթեւ նմանութիւն մը այդ պատկերին հետ որ այնքա՛ն դառն պատրանք մը պատճառած էր մեծ արուեստագիտուհւոյն անուան վրայ ի հեռուստ հիացողներուն։ Տիկին Սառա թէեւ իւր կենաց դարունն անցուցած կին մ'է, այլ ունի գեղ մը, փափկութիւն մը, հրապոյր մը, նազանք մը, որք հազար գարուն փոխանակել չեն տար մէկ աշնան. բարձրահասակ է, բարեձեւ, շնորհալի, եղեգան պէս դիւրաթեք. ոսկեգոյն մազերուն ներքեւ կը փայլին աչկունք երազագնոր, որք անհունին կը նային, բազմամեայ տքնութիւններէ թէեւ իմն խոռոչացեալ. արուեստին յոգնութիւնք և կենաց տենդայոյզ տարիները թալկութիւն մը թողած են ճակտին վրայ և թալկութեամբ պատած են նաև այտերը. շրթները, թէեւ ո՛չ այլեւս գեղածիծաղ, կ'արտասանեն այնպիսի հեշտագդեցիկ շեշտով մը, այնպիսի անոյշ ձայնով մը որք բարիզեան դերասանուհւոյն գլխաւոր ձիրքերէ մին կը կազմեն։ Այդ ոսկի ձայնովն է որ նուաճած լինելու է նա Ֆրանսայի մտաւորական աշխարհն, անո՛վ թոված դիւթած լինելու է Եւրոպան ու Ամերիկան, և այն ամեն աշխարհները զորս կ'այցելէ։ Իբր ճշմարիտ Մառկառիդա Կօթիէ, կը ներկայանար ուսամերկ՝ բաց գոյն ճոխ շրջազգեստով մը, ուր արդուզարդն ու երկար տռտունը Բարիզու ճարտարագոյն դերձակուհեաց ձեռքէն ելած են անշուշտ. սպիտակ չղարներ կը ծածկեն կիսամերկ բազուկները, զորս կարելի է կարծել մոմաձոյլ, և գամէլիա մը կը զարդարէ իւր կուրծքը. հովահարն, ադամանդներէն յետոյ, կը կազմէ իւր զարդուց ուշագրաւ մի մասն։

Այսպէս, Տիկին Սառա Պէռնառ՝ յանձին մարմնացուցած զՄառկառիդա Կօթիէ, կենդանութեան շունչ մը տուաւ խաղին, այդ առաջին վայրկենէն, և այդ շունչով հմայեց, հետաքրքրեց, տրտմեցուց, լացուց հանդիսականները։ Գամէլիազարդ Տիկինը, թէ՛ իբր վէպ և թէ՛ իբր տռամ, այնքան բազմածանօթ է, որ ո՛չ ումեք համար նորութիւն մը պիտի համարուի անոր նկարագրութիւնն ընել. նկարագիր պէտք է գաղափար մը տալու համար թէ որպիսի՛ բնական ճշդութեամբ մեծանուն դերասանուհին ներկայացուց այդ խառնակեաց կինը, որ յղակարծ՝ անարատ և ճշմարիտ սիրոյ մը առջեւ՝ իւր սրտին մէջ ալ կ'զգայ ամբիծ և անշահախնդիր սէր մը, որ ձեռք կը քաշէ ամեն ցոփութենէ, և վերջ ի վերջոյ պարկեշտութեան, ազնուութեան եւ բարոյականի մեծագոյն ապացոյցը կուտայ զոհողութեամբ մը որ իւր կեանքը կ'առնու։ Այլ ո՛ր մէկը նկարագրել այդ անման խաղին ներկայացման գեղեցկութեանց. առաջին արարուածէն, յորում տեղի կ'ունենայ Արման Տիւվալի տեսակցութիւնը Մառկառիդայի հետ եւ սիրոյ յայտնութիւնը, մինչեւ վերջին արարուածն յորում հեգ Մառկառիդա Կօթիէ՝ մահամերձ՝ հուսկ ուրեմն իւր տարփածուն տեսնելու գերագոյն մխիթարութիւնը կ'ունենայ եւ անոր բազկաց մէջ կը նուաղի, կուտայ վերջին շունչը, մին զմիւսն վանող տպաւորութեանց, զգացմանց, դառնութեանց շարք մ'էր. տխրութիւն, մելամաղձութիւն՝ որում ո՛չ մէկ իրականութիւն կրնայ հաւասարիլ. մանաւանդ երբ հիւանդութեան տագնապներ կ'ունենար Մառկառիդա, երբ յուսահատութեան ճիչ մը կ'արձակէր, երբ աղերսանօք իւր տարփածուին կը փարէր, երբ կը տեսակցէր Արման Տիւվալի հօր հետ, երբ, հինգերորդ արարուածին, Օլիմբիայի տան մէջ կ'անարգուէր իւր սիրահարէն, անհաւասարելի էր։ Վերջին արարուածն ամբողջ սարսուռ մը եղաւ. Գամէլիազարդ Տիկինը՝ դալկադէմ, հիւծեալ, նուաղեալ, Արմանի սիրովը կը տոչորի, որ հեռացած է զինքն ատելով, անոր վերջին նամակը կը համբուրէ, անոր յիշատակովը կ'ոգեւորի, երազներ կը հիւսէ և ահա պատուհանէն կը լսէ դուրսը, փողոցը, երգեհոնի ձայն մը զոր մանուկ մը կը նուագէ շրջելով. պատուհանին կը յենու, յուզեալ, կենաց ամեն հրապոյրներն ունենալով աչքին առջեւ, եւ կ'ունկնդրէ՝ օրհնելով այդ նուագածուն եւ երանի՛ տալով անոնց որք առողջ են եւ կ'ապրին։ Կարծես Մառկառիդա Կօթիէն էր որ գերեզմանէն հանած բերած էին այդ տեղ, կամ ծիրախտէ մեռած բոլոր կանանց, մանաւանդ խառնակեցիկ կանանց ստուերն էր որ կը կանգնէր այն տեղ, թատերաբեմին վրայ, եւ կարելի է երեւակայել թէ ի՛նչ զգացինք։ Այն սուր ճիչը, զոր արձակեց տիկին Սառա Պէռնառ ի տես Արմանի՝ որում բնաւ չէր սպասեր եւ որ կուգար քաղցր ընծայել իրեն մնացած մէկ քանի վայրկեանները, ամեն սրտերու մէջ մխուեցաւ, ամենէն սկեպտիկեաններն իսկ գամուած պահեց իրենց աթոռներուն վրայ. ահով, պակուցմամբ, սարսռալով կը դիտէինք կենաց դէմ մաքառող այդ կնոջ տառապանքն, օրհասական ճիգերն, անձկութիւնը, մինչեւ որ իւր տարփածուին բազկաց մէջ՝ յօրինած գեղածիծաղ երազներուն մէջտեղ՝ մարեցաւ յանկարծ շրթանցը ժպիտը, շունչը կերկերեցաւ կոկորդին մէջ և ինկաւ անկենդան. անոնք որք մանկամարդ կնոջ մը իրենց աչաց առջեւ մեռնիլը տեսնելու տխուր հարկին մէջ չէին գտնուած, կեանքի այդ փորձն ալ ունեցան երէկ գիշեր. թատերասրահէ մը չէր որ դուրս կ'ելնէինք կէս գիշերուն, այլ մեռելական սրահէ մը, և առանց բնաւ հմայուած ըլլալու ճոխութիւններէն թատերասրահին որ մրցահանդէս մ'էր արդուզարդուց, գեղեցկութեան և պերճութեան, միայն մեր սրտին մէջ կրելով Մառկառիդա Կօթիէի վերջին ճիչը և մեր աչաց առջեւ ուրուականի մը պէս հալածելով ստուերն այդ վաղամեռիկ կնոջ, այն անձրեւոտ ու ցրտագին օդին ելանք, հեռացանք Նոր Թատրոնէն, խորին եւ անբացատրելի յուզման մը ներքեւ, միակ որոշ գաղափար մը կազմելով՝ թէ ի՛նչ է եղեր մեծ արուեստագիտուհի մը, և դեռ հարիւր անգամներ Սառա Պէռնառն երթալ տեսնելու անյագ տենչանօք։

Գաղափար մը տալու համար հանդիսականաց ոգեւորութեան եւ ցոյց տուած համակրանաց վրայ, բաւական է ըսել թէ Գամէլիազարդ Տիկինի հինգ արարուածներու իւրաքանչիւրին վերջն ալ երրեակ անգամներ եռանդագին, որոտագին ծափահարութեամբք ու պսակներով ի բեմ կը կոչուէր Սառա Պէռնառ. և ամեն անգամ ալ—ընդամենը տասն և վեց—հաճեցաւ գալ, աշխարհահռչակ դերասանուհին, և համեստ խոնարհութիւնով մը, տխուր ժպիտով մը, առանց իւր դերէն մերկանալու, շնորհակալիք յայտնել։

Արման Տիւվալի դերը կը կատարէր Պ. Տամալա, Տիկին Սառայի ամուսինը. վայելուչ երիտասարդ մը, ճշմարիտ բարիզեցւոյ ձեւերով ու շեշտերով. լաւ կատարեց իւր դերը, միայն թէեւ իմն նշմարելի կ'ըլլէր թէ դերասանական ասպարէզին համար չէ որ ծնած է. դիւանագիտութեան մէջ իւր առած առաջին քայլերն իրենց շուքն ու ծանրութիւնը թողած են այդ համակրելի երիտասարդին վրայ։

Խմբին միւս դերասանք եւ դերասանուհիք՝ վարժ, յաջողակ, առանց արուեստակութեան, ներդաշնակութիւն մը կը կազմէին մեծանուն արուեստագիտուհւոյն շուրջն։ Եւ կարելի՞ է միթէ արուեստականութեան նշոյլ կրել, անբնական ըլլալ, երբ կ'ապրին մթնոլորտի մը մէջ որ Սառա Պէռնառի շունչովն է տոգորեալ, երբ անոր գերազանցապէս բնական շարժմունքներն ունին, ամեն ժամ, իրենց աչաց առջեւ, երբ անոր ներդաշնակ, քօղարկեալ, անոյշ ձայնը կը հնչէ միշտ իրենց ականջին, երբ անոր ստուերին մէջ կ'ապրին եւ անոր շքովը կը շքանան։

Տ. Ա.

ԳԼԽԱԴԻՐ Ս. ՅԱԿՈԲ ԵԿԵՂԵՑԻ ՍԱՄԱԹԻՈՅ ՆՈՐ ԹԱՂԻ

Ամեն հայ մեծ բերկրութիւն զգաց տեսնելով կամ իմանալով Սկիւտարի Ս. Կարապետ Եկեղեցւոյն փառաւոր օծումը. Ամեն ոք օրհնեց վերանորոգիչ բարերարը զվեհամտութ Աբրիկ Էֆէնտի Ունճեան և Մաթէոս էֆ.: Անդին կը բարձրանայ նոյնպէս հոյակապ Սամաթիոյ Ս. Գէորգ Եկեղեցին. և ամեն ոք նոյնպէս օրհնութեամբ կը յիշէ զԱզնուաշուք Միքայէլ էֆ. Յակոբեան: Բայց ահա Սամաթիոյ Նոր Թաղին մէջ Գլխադիր Ս. Յակոբ Եկեղեցին տխուր և սրտաշարժ հակապատկեր մը կը ներկայացնէ, պատ, սալայ ինչ ինչ մասերը փլած կամ փլցուած, Տաճարը՝ անզարդ և ամայի, և Սուրբին պատկերը (Գլխադիրը) կարծես կ'արտասուէ այս աւերակաց վրայ:

Արդէն գոհութեամբ իմացած էինք լրագրաց մէջ թէ Ազգ. Պատրիարքարանի կողմանէ մի յատուկ մասնաժողով կազմուած է վերաշինութեան ձեռնարկելու համար. սակայն ցաւալի է որ տակաւին փափագեալ արդիւնքը գոյացած չէ եղեր հանգանակութենէն.

Նոյն եկեղեցւոյ վերանորոգութիւնը չի կարօտիր հազարաւոր ոսկիներու: Հինգ հարիւր ոսկի ծախք ենթադրուած է եղեր և գոհութեամբ տեղեկացանք որ նոյն իսկ Ս. Կարապետի ճարտարապետ Գրիգոր էֆ. Մելիտոսեան ազգասիրաբար յանձն է առեր շինութեան ճարտարապետութիւնը:

Ուստի պարտք կը համարինք Ն. Ամենապատուութեան Ս. Պատրիարք Հօր եւ ազգային բարերարաց գութին ու կարեկցութեանն հրաւիրել յիշեալ աղքատիկ Եկեղեցւոյն վրայ, որ թէ՛ւ աւերակ, այլ իբր միակ մխիթարական բարեկարգ նախակրթարան մը կը պահէ:

ՈՒԽՏԱՒՈՐԸ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՆՈՐ ԿԱԼՈՒԱԾՔ ՊԱԼԱՏԻ

Պալատու Թաղիս քարուկիր հին վարժարանն, 1872 Թուականին հրոյ ճարակ լինելով, մի քանի տարիներէ ետք խիստ անշուք ամսականաւ մի վարձու տուն ած էր իբր ներկայ խանութ, Խորհուրդս նկատելով որ 300 կանգունի չափ տարածութիւն ունեցող նորա գետնին վրայ կրնայ բաւական գումարի ամսական հասոյթ բերող մի քանի կալուածներ կառուցուիլ, խորհեցաւ զայն բոլորովին քանդելով Բուսածի վերածել:

Իւր սոյն մտադրութիւն գործադրելու ձեռնարկեց Խորհուրդս, երկու երեսներուն վրայ երեքական խանութներ հիմնարկելով, իւրեանց վրայի սենեակներով հանդերձ, որոց վրայ եօթն սենեակներ եւս շինել տալու մասնաւորաց վարձու տալու նպատակաւ:

Սոյն շինութեան համար թէև Խորհուրդըս մի գումար պատրաստի ունէր ի ձեռին, այլ սակայն կանխատեսելով որ այն գումար ամբողջ շինուածոյն չի պիտի բաւէ, եւ որպէս զի Ս. Եկեղեցւոյ սնտուկին այս առթիւ տոկոսաւոր պարտուց չ'ենթարկել, ուստի նուիրատուական եւս շրջաբերութեան հանեց, ազգայնոց՝ մանաւանդ Թաղեցւոց առատաձեռն նուէրներուն եւ ազգասիրական զգացմանց վստահելով:

Խորհրդոյս սոյն վստահութիւն ի դերեւ չելաւ, եւ այսօր շինուածն ամբողջովին աւարտելու խիստ քիչ պէտք ունի. ուստի պարտ կը համարի նուիրատուաց ցանկն իւրեանց նուէրներու քանակութեամբ ի հրատարակութիւն տալ Խորհուրդս, իւր շնորհակալութեամբ հանդերձ:

Այս առթիւ Խորհուրդս իւր մասնաւոր շնորհակալութիւնն կը յայտնէ նաեւ ճարտարապետ Մեծ. Յովսէփ էֆէնտի Թագւորեանի, որ շինուածոյն հիմնարկութենէն ցամբողջութիւն մասնաւոր հոգատարութեամբ և բոլորովին անձնուիրաբար խնամք տանիլ յանձն առաւ, որոյ սոյն օրինակ ազգասիրական գործեր յայլ Թաղս եւս տեսնուած են:

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ
Վ. Ատենադպիր   Ատենապետ
Ն. Ց. ՃԻԶՄԷՃԵԱՆ   Ն. ԵՐԷՑԵԱՆ
17 Նոյմ. 1888 Պալատ

Ցուցակ Նուիրատուաց

Արժ. Տ. Ամբրոսիոս Ծ. վարդապետ Ռուբինեան նախորդ քարոզիչ 40 ղրուշ.

Արժ. Տ. Մաղաքիա Ծ. վարդապետ Տէրունեան արդի քարոզիչ 110.

Արժ. Դասք քահանայից 200.

Վսեմ. Աբրիկ Էֆէնտի Ունճեան 1000.

Թաղ. Խորհուրդ Ս. Եկեղեցւոյ 800.

Դպրաց ընկերութիւն Ս. եկեղեցւոյ 500,

Մեծապատիւ եղբարք Քիւչիւքեան 500.

Ապաշխարանաւ լուծեալ ընկ. հաւաքեալ ձեռամբ Մ. Միքայէլ Աստուածատուրեանի 434.

Մեծ. Տեարք,

Միհրան Տէօքմէճեան 120, Գրիգոր Ջօրայեան 100, Տիգրան Ջարդահանճեան 100, Թադէոս Առաքելեան 100, Յովսէփ Գավաֆեան 100, Համբարձում Մաղաքեան 100, Նշան Պէզազեան 100, Արիստոմ Կարապետեան 100, Միսաք Յովհաննէսեանի ձեռամբ 210, Խաչիկ Գէորգեան 60, Լեւոն Փանոսեան 60, Արշակ Գասըրեան 60, Կարապետ Քէօստէճեան 60, Քերովբէ Գասըրեան 60, Գէորգ Ջօրայեան 40, Մանուէլ Եազմաճեան 40, Միսաք Գազազ 40, Մասեհ Մասեհեան 40, Գրիգոր Փափազեան 40, Լեւոն Քէօսէյէճեանի ձեռամբ 40, Տր. Ճանիկ Քրիսեան 40, Ռուբէն Մարկոսեան 40.

Ազնուուհի Տիկնայք,

Շուշան Թերզեան 100, Էլպիս Գափամաճեան 80, Արմիկ Փանոսեան 60, Մարիամ Գափամաճեան 40, Ալմանի Գարաքէօզեան 40, Նեվրիկ Տէրանեան 40, Օր. Մանտօսի Մարիամ 10.

Մեծ. Տեարք,

Միքայէլ Աստուածատուրեան 30, Անդրանիկ Յովհաննէսեան 20, Սարգիս Ասլըեան 20, Մանուկ Գալֆայեան 20, Մխիթար Խրմզեան 20, Սահակ Շէրիտճեան 20, Գէորգ Յակոբեան 20, Մելքոն Տէօքմէճեան 20, Ագրիպպաս Ստեփանեան 20, Համբարձում Յովհաննէսեան 20, Կարապետ Սարաֆեան 20, Յակոբ Քէմհաճեան 20, Աբրահամ Բարիթմեան 20, Միքայէլ Նազարէթեան 20, Պօղոս Գարագաշեան 20, Սիմէօն Սահաթճեան 20, Գառնիկ Յակոբեան 20, Կարապետ Նշանեան 20, Մկրտիչ Մանուկեան 20, Վրթանէս Յարութիւնեան 20, Յովհաննէս Համամճի 20, Մագսուտ Ալթունեան 20, Եղբարք Սահաթճեան 20, Կարապետ Ոսկանեան 20, Մկրտիչ Մանուկեան 20, Աբրահամ Զաքարեան 20, Յարութիւն Գրիգորեան 20, Դամիանոս Աստամիարոյճ 20, Զենոբ Հիսարլըեան 20, Մագսուտ Պաղտասարեան 20, Սենեքերիմ Պօյաճեան 20, Միհրան Ֆէնճեան 20, Մ. Աւետիս Գազանճի 20, Կարապետ Հօտզիեան 20, Օհան Աչճեան 20, Գէորգ Սիմքէշեան 20, Ուսեփ Մինասի հոգւոյն 20, Մանուկ Գալֆաեանի ձեռամբ 20, Գրիգոր Փափազեան 20, գումար 6394 ղրուշ:

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԲԱՂԷՇ, 8 Նոյեմ.

Ծաղկի հիւանդութիւնը կը շարունակէ խաղալ իր անագորոյն դերը հետզհետէ առաւել կատաղութեամբ: Այս հայանաճարակ ախտի զոհերու մէջին հաշուով օրական թիւը օր աւուր կը բարձրանայ. Մեռնող անմեղ մանուկներ և չափահաս պատանիներ 3,000 էն աւելի կը հաշուին. Արդարեւ 25,000 բնակիչ ունեցող քաղաքի մը համար մեծ և անդարմանելի է այս կորուստ և բնականաբար առաւել դառն եթէ շարունակէ տակաւին. Սոյն հիւանդութեան ենթարկուողներէ ոմանք միականի և այլք բոլորովին զուրկ տեսութենէ կ'առողջանան՝ դառնալով իւրայնոց անմռունչ և մշտնջենական վիշտ:

Աստ յարմար առիթ ունենալով գովեստիւ կը յիշենք քաղաքիս զինուորական բժիշկ Փօլ-աղասի Գասրի էֆ.ի այն ջանքերն, որովք կ'ուզէ առաջքն առնուլ կամ գոնէ մեղմացնել ծաղկի հիւանդութեան կործանարար անխափան ընթացքն, որոյ մասին իւր գիտողութեանց, պատուէրներու և հրահանգաց օգտակարութիւնն անուրանալի է: Գոհութեամբ սրտի կը ծանուցանենք թէ Բաղէշ երբեք ունեցած չէր այսպէս մէկը ոչ զինուորական և ոչ քաղաքական բժշկաց մէջ. Գասրի էֆ. կ'անձնաւորէ իւր երիտասարդական հասակի մէջ փորձ բժշկի մը բոլոր բժշկական առաւելութիւններ, ազնիւ բնաւորութիւն, բարի, գթոտ սիրտ, կիրթ ճաշակ, արդար դատողութիւն և ուղղամիտ միտք. Այսքանք են ահա երիտասարդ բժշկի սկզբանց բաղադրութիւնք. Կառավարութիւնը մտադիր է քաղաքային բժշկութեան պաշտօնն եւս տալ սմա: Տեղւոյս հասարակութիւն խիստ գոհ և ուրախ պիտի լինի յանձին Գասրի էֆ.ին տեսնելով քաղաքային բժշկութեան թափուր պաշտօնն:

—Շաբթուս տեղացած ձիւնը կէս կանգունի հասաւ, որոյ պատճառաւ երթեւեկութիւնք դադրելով ցորենի գինը 8—12 դրշի բարձրացաւ: Երեք օր տեւեց անձրեւախառն ձիւնը, այնուհետեւ երկինք սկսաւ պարզիլ, երթեւեկութիւնքն սկսան, ցորենը բնականաբար աժանցաւ, զանազան արմտիք, փայտ, ածուխ եւ սկսան գալ քաղաքիս շրջակայներէն, այսպէս ուրեմն աղքատ յուսահատութիւնն առ այժմ յուսադրութեան փոխուեցաւ: Սպասենք.

—Վսեմ. կուսակալն որ 7—8 շաբաթէ ի վեր Սղերդի կողմեր շրջագայութեան ելեր էր, 8 օր առաջ տեղս ժամանեց:

—Գեր. Առաջնորդական Տեղ. Հայրն այս օր մեկնեցաւ ի Սղերդ կարգադրելու համար ինչ ինչ կարեւոր խնդիրներ, նաեւ առժամանակեայ Առաջն. Փոխ. մը կարգել ց'նոր տնօրինութիւն: Աւելորդ է ըսել որ Սղերդի առաջնորդութիւնն այս տեղի առաջնորդութենէն կախում ունի Պատրիարքարանի երեք ամիս առաջ տուած հրամանաւ:

ՍԵԼԱՆԻԿ, 13 Նոյեմբեր

Անցեալ 13 ին կիրակէ լուսնալու գիշեր, ճիշդ ժամ չորսին քաղաքիս Գալամարիա թաղն Անտոն Բաֆֆայ կոչուած յոյն ճարտարապետի տունէն հրդեհ ծագելով, բոլորտիքը եղած երեք խանութներովն մոխիր դարձաւ, բոցերու զոհ գնաց նոյն տան ծեր պառաւն, որ իւր անկարողութեամբ չէր կրցած ինքզինքն ազատել: Ժամ 6 ին փութաջան գործունէութեամբ հրդեհն մարեցաւ:

—Տեղւոյս յոյն երեւելի անձանց, Աֆէշտ Պաշիի և Բէյրիքլի Լազարի կուսակցութեանց ատելութիւնն օր քան զօր կ'ոգեւորի և կը ծաւալի. հետեւանքն Մետրապոլիտեան եւ Հակամետրապոլիտեան պայքար կը գուշակուի, և արդէն շատերու սրտի մէջ ծագում առած է այս խորհուրդ. Ֆէների Պատրիարքարանի կողմէն եկած պատուիրակի թայյին երեսփոխանաց ընտրութեան մասին բոլոր աշխատութիւնք եւ ջանք ի դերեւ ելան: Տեղւոյս Մետրապոլիտը բացակայ է դեռ.

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՍԷՐ ՄԸ

Տակաւին շատ տարի չէ, մայիսի ծիծաղ առաւօտ մը ցնծալից սրտերով երկու մեծ նաւակներ նոտան երեսուն հոգիէ կազմուած երկսեռ խումբ մը դնելու Ա...ի դաշտն խրախճանութեան. Երկու ժամ քալեց այդ զուարթ դաշտն հասնելու, ուր հազիւ ոտք դրած ցամաքի վրայ, արդէն կը վազվզէին դեռատիք անխտիր միմեանց ետեւէ խնդութեան ճիչ ի բերան և աւելի տարիքոտներն ալ ի տես նոցա կը հրճուէին ու կը յառաջէին յամրընթաց ընտրելու մի վայր ուր պէտք էին հանգչիլ և ճաշել փուռը դրուած լեցած ու կարմրուկ ոչխարն.

Թռչունք բոլորովին անվարժ լսելու այդքան զուարթ ճիչեր, աւելի ևս աշխուժիւ արձակելով յօդս իրենց բազմոյոր դայլայլիկներն մրցակից կը հանգիսանային մանաւանդ գեղեցիկ սեռի գեղազգայնակ երգերուն՝ սփռուած ալեծածան մակոյկներու մէջ ուր թիակներն եղանակաց չափաւ կ'ելևէջէին ի ծով.

Գ. Սիսակ, հոգևոր ճեմարանի մը մէջ սնած և ուսած և ուրկից այն ինչ դուրս ելած, նուազ ծանօթ այսօրինակ խրախճանաց և տարբեր մթնոլորտի մը ներքև, լիաթոքն կը շնչէր ազատ օդ ու երազ կը թուէր նմա այս ամենն... Հոգեբանութիւնն զոր այնքան լաւ սորված էր, տակաւին նմա գաղտնի շատ ինչ կը թողուր, չէր կարող լուծել իրեն անծանօթ երևոյթն և իմանալ, վերջապէս խոր խոկմանց մէջ գլորած մեղմաքայլ և մենիկ կ'ընթանար մարգին վերայ երբ մէկն ուսին յանկարծ զարնելով հարցուց.

—Ի՞նչ կը խորհիս, գլուխդ կախած.

—Ոչինչ, ոչինչ, պատասխանեց.

—Ուրեմն չգա՞ս սեղանի շուրջն ուր տասն վայրկեան է ի վեր հաւաքուած քեզ կը ձայնեն ի մի բերան ամենն.

Գ. Սիսակ աչերն շուրջը դարձնելով երբ ոչ ոք տեսաւ կայտառ պատանիներէ և մանկամարդ կիներէ, այլ բոլորն սեղանի շուրջն հեռուն ճաշելու կը պատրաստուէին, շառագունեցաւ.

—Քեզ կ'սպասենք, ըսաւ գեղանի տիկին մը որ գործին գլուխն էր անցած, երբ ճեմարանին վարժաւարտ աշակերտն հասաւ նոցա մօտ.

—Ինչո՞ւ մտազբաղ էք, յարեց տիկինն.

—Ոչ, տիկին, այլ կ'զմայլէի գեղեցիկ դաշտին և պայծառ երկնքին վրայ.

—Բայց ձեր աչեր միշտ գետին կառչած էին, արդեօք բա՞ն մի ունէիք խորհելու.

Ինք կրկին ներողութիւն խնդրելով ուշացած ըլլալուն համար նստաւ իրեն յատկացուած տեղն գորգի վրայ, և կը մտածէր թէ, այո՛, քանի մը ժամէ ի վեր ունէր ի՞նչ խորհելու և խորհրդածելու սրտին ու մտացն հետ.

Ճաշն յոյժ հաճոյալից եղաւ և գեղջուկ Տեղական գինին կը փրփրար հրածորան բաժակներու մէջ. Գաւաթներու անդուլ բախմանց ձայնը նոր նուագ մը կարծես կը յօրինէր տարբեր իրենց երգերէն.

Չկան ա՛լ աչեր որ չփայլին և գեղածոյր այտեր որ չգունաւորին.

Բաքոս իւր պատգամաւորութիւններն յղած էր ամեն գլուխներուն մէջ և սոքա շատ աւելի հիւրասէր կը դառնային հետզհետէ ի մի ումպ կուլ տալով խաղողի զուտ ջուրն երբեք տարի սպասել տալէ վերջ մեծափոր տակառաց մէջ.

Ճեմարանականն՝ արդէն յանձնած պաշարեալ ամրոցի դռներն, երգել սկսեր է ի լուր համայն ներկայից անմռունչ, գեղընտիր շարական մի: Կրկին հրակայլակ բաժակներ պսակուեցան կենաց Գ. Սիսակի, ապա խմբովին վազեցին լուացուելու ակնավճիտ աւազանի մէջքն աշաբեկելով կամրախայտ ձկունք որ յայս և յայն կոյս գնային ու գային ի բերկրութիւն դիտողաց.

Բաղդրանոյշ վերջինն մնաց լուացուողներուն և հասաւ Գ. Սիսակ սրտատրոփ.

—Ի՞նչ անուշիկ կը վազվզեն, տե՛ս Գ. Սիսակ, ըսաւ Բաղդրանոյշ.

—Հիանալի տեսարան մ'է, օրիորդ, յարեց միւսն.

Բայց ճեմարանականն հոգեզմայլ և ակնապիշ կը դիտէր վճիտ ջրին մէջ գեղազեղ դստեր պատկերն միայն երբ օրիորդն սորա ձեռքն բռնելով կը ցուցնէր եռանդեամբ քան զամեն գեղեցիկ ձուկն որ շատ աւելի աշխուժիւ վեր ի վայր կը շողար ջինջ աւազանին մէջ. Սիսակ ցնցուած կարծես ելեկտրական մի զօրութենէ այդ թանկագին ձեռաց հպմամբ և բոլորովին առիծացած մտերցուց դողդղոջ շրթանցն գիրգ ձեռն նարմանազուկ օրիորդին և սկսաւ ուժգին ու հոգեխանդ համբոյրներ զետեղել անընդհատ.

Ա՛հ—այս եղաւ Բաղդրանուշի շրթներէն թռչող մեղմիկ հառաչն, բոլորովին շառագունած կուսագեղ բոսորով մի և իւր վարդաբոյր այտի վերայ շիկագոյն մահիկն աւելի կը վառէր բոցերանգ, որ խեղճն զանգ և հուժկու առիծն ջղաձգեց, մինչդ կորիւնն մեղմացաւ, երբոր փղձկած յորդահոս արտասուօք վազեց ինկաւ մօտ ծառի մը կոճղի վրայ.

Սիրակաթ օրիորդն եւս աչքը թրջած ձայն հանեց և առ ինքն կոչեց ընկերուհիքն արթնցնելու Սիսակ որ թալկացեալ ու թուլացեալ բռնած էր գետնատարած, մազերը խառն ի խուռն, գլուխը մի կողմ կքած.

Ամենն ալ սորա մօտն հասան, տեսան և վախցան. Ջուր վազեցին բերելու, մինչ օրիորդ Բաղդրանոյշ երկու գեղաթխաթ ափերը կցած անընդհատ ջուր կը սփռէր նորա երեսին, որ վայրկեան մը յետոյ բացաւ աչերն և կաթիլ մը ջուր ուզեց նուազկոտ ձայնով մը.

Այս անգամ ջուր տուողն Ռեբեկան չէր, այլ իւր մայրն էր որ դողալով կը համբուրէր իւր զաւակն.

Ամեն ոք սոյն դէպք արբեցողութեանը վերագրեց և շուտով հանդարտացած սկսան շարունակել ուրախութիւնն.

Սիսակ հիւանդ էր ա՛լ հոգւով եւ մարմնով. Բաղդրանոյշ բոլորովին գունատեալ այժմ կարեկցոտ հայեացքներ կ'արձակէր մերթ ընդ մերթ զինք պաշտողին վրայ.

Այդ օրէն ի վեր 19 ամիսներ էին անցած, Գ. Սիսակ աշխարհի մարդ դարձած ալ եւս, փայլուն գործ մը հայթայթած իրեն և յաջողած մանաւանդ ամուսնանալ կարենալու չափ դրամ շահիլ, կը վերադառնար ծննդավայրն լիայոյս սրտով իւր պաշտած աղջկան ձեռքը խնդրելու, երբ կը տեսնէ թէ Բաղդրանոյշ երեք ամսէ ի վեր ամուսնացած և օտար երկիր կը գտնուէր.

Տխրեցաւ յոյժ, անիծեց ճակատագիրն և կրկին քաշուեցաւ այն վանքն ուրկից ելած էր. — Այսօր ամեն զինք ճանաչողք կը վկայեն թէ Սիսակ սրբակրօն և բարեպաշտ մի վարդապետ է դարձած այժմ.

Ա. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ՕԳՏԱԿԱՐ ԽՐԱՏ ՄԸ

[illegible] ակռայի ցաւի դէմ

Փտած ակռային մեծութեամբ կտոր մը բամբակ դնելու է հետեւեալ խառնուրդին մէջ թաթախելով.

Մանթոլ	1	կրամ
Ֆէնիկան թթու (acide phénique)	1	»
Ալքօօլ	1	»

և յետոյ բամբակը քիչ մը խճկել ետք, ծակին մնացորդ մասին վրայ դնելու է քոլոտիոնով օծեալ մաքուր բամբակի կտոր մը:

ԱԶԴ

Սկիւտար Նոր-Թաղի Ս. Կարապետ Եկեղեցւոյս վաքֆէն՝ Գասըր-գիւղ Ճաֆեր աղա Թաղը Մոստա-ճատտէ (Գասըր-գիւղի Ս. Թադէոս Եկեղեցւոյ կից փողոցին մէջ) 11 և 13 Թիւ 7 կանգուն երեսով և 15 կանգուն 4 մատ խորութեամբ, ընդամենն 106 կանգուն 4 մատ երկու գետիններն Ս. Եկեղեցւոյս մահլիլ մնացած լինելով, ըստ օրինի աճուրդի դրուած են և պիտի վաճառուին.

Առաջին աճուրդն՝ թուականէս սկսեալ պիտի տեւէ մինչեւ մէկ ամիս իւրաքանչիւր առաւօտ ի Թաղ. Խորհրդարանիս.

Ի դիմաց Թաղական Խորհրդոյ
Վ. Ատենադպիր   Ատենապետ
ՊԱՊԻԿ Գ. ԳԱԼՃԸՆԵԱՆ   ՄԻՀՐԱՆ ՍԷԹԵԱՆ
13 Նոյմ. 1888   2240   2—3

ԱԶԴ

1. Բերա Գամէր Խաթուն Թաղ Գալեօնճը գուլլուգը փողոց Թիւ 97 քարուկիր տունը, որ 190 կանգուն գետին ունի և տարին 70 լիրա վարձք կը բերէ, 800 լիրայի.

2. Ղալաթիա Պերէքեթ Զատէ Թաղ Ջիւբէֆա փողոց Թիւ 8 քարուկիր տունը, որ 104 կանգուն գետին ունի և տարին 36 լիրայ օսմ. վարձք կը բերէ, 300 լիրայի.

3. Ղալաթիա Սուլթան Պայէզիտ Թաղ Գապուգ Չըքմազ և Սուլթան Պայէզիտ փողոցները Թիւ 1 և 51 քարուկիր տունն և խանութն, որ 70 կանգուն գետին ունին և տարին 60 լիրայ օսմ. վարձք կը բերէ, 600 լիրայի.

Վերոյիշեալ կալուածներն՝ որ Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ վաքֆէն լինելով մահլիլ մնացած են, որոշուած է աճուրդի դնելով վաճառել. Արդ անոնք որք կը փափաքին աւելի գնով ծախու առնուլ, կը հրաւիրուին ներկայանալ ամեն երկուշաբթի և հինգշաբթի օրերն առաւօտները նոյն Եկեղեցւոյ կալուածոց մատակարարութեան սենեակը.

28 սեպտ. 1888   2134   12—16

ՓՕՂՈՍ Ց. ԽԻՆՃԻՃԵԱՆ

ՄՇՏՆՋԵՆԱՒՈՐ

ՏԱՐԵՑՈՅՑ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ

(Հարթաձեւ տախտակ)

Բովանդակութիւն.— Նախերգան.—Մեծ շրջանի մը (532 տարի) տարեկիրք.—Աղիւսակ՝ յորս նշանակեալ են ամեն տարւոյ շարժական տօներն, միջոցներն (օրական և շաբաթական) և հարսանիք.—Հնարք.—Եօթներեակք.— Կրկնակք.— Այսօր ամսոյն քանի՞ն է.—Ամսամուտ.—Օրագիւտ.— Անդրէասեան ձայնագիւտ.—Աղիւսակ Գաւառ—Խորտբելլէգի.—Պարզատոմար օրացոյց՝ հանդերձ շարժական մասամբք աւուրց:

Յորմէ բազմաթիւ պարագայից մէջ միշտ կրնան օգտուիլ ամեն կարգի ազգայինք եւ մանաւանդ ԸՆՏԱՆԻՔ, և որ կրնայ ծառայել նաեւ իբրեւ օգտակար զարդ ինչ սենեկաց, գրասենեկաց, վարժարանաց եւն.

Վաճառման կեդրոնատեղին է Գավաֆեան գրատուն, Զաքմաքճըլար-Եօգուշու, Թիւ 20, Գին 5 դահեկան: 2027   11—11

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Ստորագրեալս, միակ ներկայացուցիչ Կիշառ եղբարց գործարանին ի Ս. Հանրի, հանրածանօթ իւր յաճախաշակեալ արտադրութեանց ընտրութեամբ, մատակարար օսմ. կայս. կառավարութեան, երկաթուղեաց ընկերութեանց, փարչութեանց եւայլն, պատիւ ունի ծանուցանել իւր յաճախորդաց թէ ոմանք անուանց նմանութենէ մը օգտուելով զինքը խաբելու համար, այսպէս ուրիշ գործարանաց վերագրելով այն արդար հռչակը զոր ձեռք բերած է Կիշառ եղբարց տունը.

Ստորագրեալս կը յանձնարարէ Կիշառ եղբարց տան բարեմիտ յաճախորդներուն որ շինծու անիւթոց վաճառականներու իրենց ծախած արտադրութեանց վրայ փնտռեն հետեւեալ նշանը

Guichard Frères à St. Henry (Marseille)

եթէ կ'ուզեն ամեն կերպիւ անտարբեր ապրանք մը ստանալու վստահ լինիլ.

ՎԻԴԱԼԻ ՄՈԼՀՕ
Ղալաթիա, Քիւրէքճիլէր, Թիւ, 12
2034   21—30

Կեդր. Ուսմ. Խորհրդոյ կողմանէ վկայագիր ունեցող ուսուցիչ մը պատրաստ է դասախօսել թէ տեղւոյս և թէ գաւառներու վարժարանաց մէջ, մաթեմաթիք, տոմարակալութիւն եւ առ հասարակ վաճառականական գիտելիք, նաև կարող է վաճառականաց քով գրագրութիւն եւ ստանձնել. Տեղեկութիւն Արեւելքի խմբագրատունէն: 2227   4—4

ՏՈՔԹ. ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ՊԷՑ ԱՐԱՊԵԱՆ

Հանրածանօթ բժիշկ ՏՈՔԹ. ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ՊԷՑ իւր բնակութիւնն Սկիւտարէն փոխադրած լինելով ի Գում Գաբու, Պալի փաշա Եօգուշու Թիւ 75, Սարգիս էֆ. Միրաքեանի դեղարանին դէմ, կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ ամեն օր առաւօտները մինչեւ մինչեւ ժամ 6 եւ իրիկունները ժամ 9 էն վերջն հիւանդ կ'ընդունի իւր տան մէջ. Իսկ ուրբաթ օրերը ժամ 7 էն 10 ձրի կը դարմանէ իրեն դիմող կարօտ հիւանդները: 2233   6—20

ՏՕՔԹՕՐ Տ. ՊԱՊԱԵԱՆ

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ և ՄԱՍՆԱԳԷՏ բժիշկ ԿԱՆԱՆՑ և ՏՂԱՅՈՑ և ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՑ վերաբերեալ հիւանդութեանց որ ի Բարիզ մասնաւոր հիւանդանոցաց մէջ փորձառութեամբ կատարելագործեր է իւր արհեստը. Մայրաքաղաքս վերադարձած է և ամեն օր մինչեւ կէս օր ի Գասըմ-փաշա Մօստա Ճաւուշ Անթէփօլի դեղարանին դիմաց 87 Թիւ տունը և կէս օրէն մինչեւ 10 ը կը գտնուի կամուրջի գլուխ Քիւչիւքեան եղբարց դեղարանը, վերի յարկ, իւր սենեակը. կիրակէ օրեր ի Գասըմ գիւղ աղքատաց ձրի կը դարմանուին.

2037   17—30

ՏՕՔԹՕՐ ՏԱՏՈՒՐ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ կոկորդի, ականջի, քիթի, բերանի և վիզի ամեն տեսակ հիւանդութեանց, ՎԿԱՅԵԱԼ Փարիզի, Լոնտրայի և Վիեննայի համալսարանաց որ մասնագէտ դասատուներէ, ՓՈՐՁԱՌՈՒ Եւրոպայի երեւելի հիւանդանոցներու մէջ ունեցած աշխատասիրութեամբ, Մայրաքաղաքս վերադարձած լինելով, իւր բնակութիւնն հաստատած է ի Մեծ փողոց Բերայի, Թիւ 447 տունը, կից Ռուսիոյ Դեսպանատան, ուր ամեն օր կ'ընդունի իրեն դիմողներն առաւօտեան ժամ 9էն մինչեւ կէսօր և կիրակիներէ զատ ամեն օր ժամ 2 է մինչեւ 5 (ը. ե.) Պոլսոյ կողմը, կամուրջի դիմաց Քիւչիւքեան դեղարանն, ուր չորեքշաբթի օրերը ձրի կը դարմանէ: 7179

ԴԵՂԱՐԱՆ Վ. ՍԻՆԱՊԵԱՆ

ԻՔԻ—ԳԱՓՈՒԼՈՒ

Կ. Պոլիս Պահճէ-գափու Թիւ 32

Սոյն առաջնակարգ դեղարանին մէջ, որ հաստատեալ է 135 տարիներէ ի վեր ի Կ. Պոլիս, այս անգամ եւս բերուած են յատկապէս Եւրոպայէն ամեն տեսակ ամենամաքուր և նոր դեղեր, որք կը պատրաստուին ամենայն ուշադրութեամբ և չափաւոր գներով. Անդ կը գտնուին նաեւ զանազան մասնադեղեր (spécialités), հանքային ջուրեր, Նորվեկիոյ ձկան իւղեր, եւն.

Դեղարանս կը յաճախեն հետեւեալ մեծարգոյ բժիշկներն.

Տր. Կ. Նազարէթեան էֆէնտի, ամեն երեքշ. հինգշ. և շաբաթ ժամը 7—9 որ կը դարմանէ ամեն տեսակ հիւանդութիւններ, մասնաւորապէս եւս կը կատարէ վիրաբուժական գործողութիւնք.

Տր. Օննիկ Գափամաճեան էֆ., մասնագէտ կանանց հիւանդութեանց, որ կը գտնուի ամեն բշ. դշ. և շբ. ժամը 8—10.

Տր. Պ. Առաքելեան, մասնագէտ կոկորդի և ականջի հիւանդութեանց և կը գտնուի ամեն բշ. դշ. և ուրբ. ժամը 8—10.

Աղքատաց համար խորհրդակցութիւնք ձրի են.   Տնօրէն և պատասխանատու
2231   ԳՐԻԳՈՐ Կ. ԹՕՓՈՒԶԵԱՆ

ԱՆԿԵՂԾ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

«Ամեն օր տեսած արդիւնքներէս դատելով, Բօպ Լըզժի ամբողջ պատրաստութեան մէջ մարմնոյ ընդհանուր վերակազմութեան այնպիսի սկզբունք մը կայ, որ մեծ արժէք ունի մանաւանդ այն պարագային յորում սովորական բժշկութիւնն անկարող է:

«Տասներկու Ֆրանքի պատուիրագիր մը կը ղրկեմ ձեզ. երեք սրուակ ղրկեցէք ինծ. ի միասին եւ տասն հատ ձեր հետաքրքրաշարժ տետրակներէն:

Անհամբերութեամբ կ'սպասենք:»

Ալբերտ ԼԱՐՏԻ, Լապառէռ փողոց, Մարմանտ:

Պ. Լըզժ, այս հռչակաւոր դեղին հնարիչը, փափաքողաց ձրիաբար կը ղրկէ հետաքրքրաշարժ տետրակ մը (44րդ տպագրութիւն) արեան ապականութեան վրայ: Այս տետրակ ձրիաբար կը տրուի նաեւ այն ամեն լաւ դեղատանց մէջ որք կը վաճառեն Ճշմարիտ Բօպ Լըզժն:

ՍԳՕՏԻ ՄՕՐԻՍ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Միլան, 25 յուլիս 85

Պարոնայք Սգօդ և Պօուն,

Մեծ հաճոյքով կը պատասխանեմ ձեր փափաքանաց: Սգօդի օշարակը, զոր փորձած եմ առանձնապէս և մեր Մաժեօր հիւանդանոցին մէջ, լիովին համապատասխանած է իրմէ ակնկալեալ արդեանց:

Մաղթելով որ այս Սգօդի պատրաստութիւնը հասնի այն յաջողութեան որում արժանի է, մնամ եմ.

ՏՐ. ԹՈՄԱՍ ԲԻՆԻ
Բժիշկ վիրաբոյժ Մաժեօր հիւանդանոցին.

ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

ԸՆԴԱՐՁԱԿ

ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԿՈՒ ՀԱՏՈՐ, 800 ԵՐԵՍ

Հեղինակ Սիմոն Միքայէլեան

Գին 20 ղրշ.

Հռչակաւոր Թուաբան հանգուցեալ Սիմոն էֆէնտի Միքայէլեանի սոյն դասագիրք, կը պարունակէ ընդարձակ թուաբանութեան մը վերաբերեալ ամեն գործողութիւններէն զատ նաեւ բոլոր ազգաց չափերուն և կշիռներուն բաղդատական ցանկերն, անտոկոս և տոկոսաւոր հաշուերուն աղիւսակներ, նշանակաց տախտակներ, երկրաչափական գործնական մաս մը, տեսակարար ծանրութեանց աղիւսակներ և այս ամենուն վրայ գործնական հազարաւոր խնդիրներ այնպէս որ չկայ թուաբանական խնդիր մը որ մարդ չի գտնէ այս թուաբանութեան մէջ.

Սոյն թուաբանութիւն իւր ճոխ, բազմազան, ընտիր պարունակութեամբն, ազնիւ տպագրութեամբն ու լաւագոյն թղթովն ինչպէս և գնոյն անօրինակ աժանութեամբը կը մրցի նաեւ եւրոպական բոլոր նմանօրինակ հրատարակութեանց հետ: 2048

ՍԱԹԼԸՔ ՊՈՒԼԱՐՏՕ

Օրթաքէօյտէ Զիւմպիւլի քույու ճատտեսինտէ Թիւ Թինճի Արշակըն եւինտէ միւքէմմէլ պիր թաշըը պիւլարտօ հէր պիր թաքըմըյլը իլէ մէվճուտ էվէն ֆիյաթը իլէ սաթըլըը թալէպի օլան կէօրէպիլիր.

7—12   2232   ՎԱՂԱՐՇԱԿ ՏԱՑԵԱՆ

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑՔ ԹԷՅԻ

ԷՄ. ՊԱԼԱՊԱՆԻ ԵՒ ԸՆԿ.

ՈՒՂՂԱԿԻ ՆԵՐԱԾՈՒՄՆ

Չինաստանէն, Հնդկաստանէն եւ Ճաբոնէն

12 — Պօլճէ, Ճէլալ տէլի խան, — 12

[illegible]

ՆԵՐԱԾՈՒՄՆ—ԱՐՏԱԾՈՒՄՆ

Քանի տարիէ ի վեր Թէյի մեծաքանակ առեւտուր ընելով, դրամագլուխ զրկելով զայնս ի Ռուսիա և Պարսկաստան, բազմաթիւ անձանց խնդրանաց վերայ որոշեցինք քաղաքիս մէջ ԹԷՅԻ կեդրոնական վաճառատուն մը հաստատել «մեծաքանակ» եւ «փոքրաքանակ» վաճառման համար: Վաճառականք, դեղավաճառք, նպարավաճառք եւ ընտանիքներն, որք վերահաս ձմրան պատճառաւ իրենց պաշարը կը պատրաստեն, եւ անոնք որ կ'ուզեն ոչ միայն լաւ, հապա նաեւ «աժան» թէյ ունենալ, կը հրաւիրուին այցելել «Թէյի մեծ մթերանոցներն» եւ գոհ պիտի մնան: 2187

Տուփերուն վրայ պահանջել Էմ. Պալապանի եւ Ընկ. ստորագրութիւնն եւ Աքաղաղի պատկերն:

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԵՐԻ

Վիեննա մալի ֆէս օն պէշ պին ատէտ պէնէէրի ալթը պուչուք ղուրուշ.

Պէյազ քէչի սախթիյանը իքի եւմ ատէտ պէնէէրի օն պէշ ղուրուշ.

Պէյազ Գարահիսար քէչէսի պին պէշ եւզ ատէտ պէնէէրի եւրմի իքի ղուրուշ օթուզ փարա.

Բանթօլօնլըգ գուրշունի չուհա պին եւզ մէթրօ պէնէէրի քըրք պէշ ղուրուշ.

Բուժէլի իմալի սիյահ եւմ ղայթան օթուզ պին մէթրօ պէնէէրի սէքիզ փարա.

Նիզամիյէ էյալէթ վէ սարրաճխանէ անպարլարընա միւպայաա օլունաճագ պալաթէ մուրագգամ պէշ գալէմ էշեա ֆիյաթը մուրագգամալէրի իլէ թալիպլէրի եօհտէսինտէ օլուպ Թշրինի սանինին եւրմի սէքիզինճի փազար իրթէսի կիւնինէ գատար պէնէէր կիւն միւնագասալէրի իճրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիլէրի վիրիլէճէկլինտէն իթասընա վէ եւրմի տօգուզընճը կիւնի եւզտէ պէշ Թէնզիլինէ Թալիփ օլանլարըն մագամը սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

22 Թշրինի սանի 1888   2247
Նօ. 10   2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԵՐԻ

Գափանը տագըմ տէյիրմէնի մալլինտէն սաթըլաճագ եւզ-եւզ էլլի պին քիլօյա գատար ինճէ քեփեկին պէնէէր քիլօսու սէքիզ իւզտէ պէշ փարայա միւզաթէրիսի իւզէրինտէ օլուպ Թշրինի սանինին եւրմի տէօրտինճիւ կիւնիւ գարարը վիրիլէճէկլինտէն վէ ճիւմա իրթէսի կիւնի եւզտէ պէշ զամմը գապուլ օլունաճաղընտան իւթիրայա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

21 Թշրինի սանի 1888   2246
Նօ. 9   3—3

AU PANTHEON

ԳԱԼՖՕՐՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ

Բերա Մեծ Փողոց Կալաթա Սէրայի մեծ դրան դէմ Թիւ 206

Գալֆօրուլօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել հասարակութեան թէ, ձմրան եղանակին համար, Բարիզէ բերել տուած են շրջազգեստի համար մետաքսէ գեղեցիկ կերպասներ, ինչպէս նաեւ մանթօ մանթօներու համար բրդէ ամեն տեսակ կտորներ, բատանիյէ, կալճներ, թանիէլ, նորաձեւ մանթօներ եւայլն:

Բոլոր այս ապրանքներն, որք վերջին նորաձեւութեանց կը համապատասխանեն և ընտիր տեսակէ են, խիստ աժան գներով կը վաճառուին:

Հարսանեաց օժիտ պատրաստող ընտանիքներ մեծապէս պիտի օգտուին եթէ ուղղակի Գալֆօրուլօ եղբարց վաճառատունը դիմեն: 2267   1—20

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,243,127
ՀԱՍՈՅԹ 1887 ՏԱՐՈՒՈՅ 1,932,350

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,421,200
ՀԱՍՈՅԹ 1887 ՏԱՐՈՒՈՅ 946,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասնին 15,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՄԱՐԻԹԱՅՄ — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիօն խանի անկի ՆՆ երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

NUBIAN
BLACKING
Produces a
POLISH
without
Brushing
Equal to
PATENT
LEATHER
On BOOTS, SHOES
And
LEATHER GOODS
NUBIAN
IS WATERPROOF.

ՆՈՒՊԻԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Խիստ յարմար է Ներկելու համար կօշիկներն որք առաջին անգամէն կը փայլին, առանց խոզանակելու պէտք ունենալու։ Այս փայլը, որ նմանաւոր պայծառութիւն մ'ունի, ամբողջ շաբաթ մը կը տևէ։ կօշիկներն անթափանցելի կ'ընէ ջուրի և խոնաւութեան։ Տիղմի կամ ուրիշ աղտեղութիւններ դիւրաւ կը վերցուին թրջած լաթով մը, առանց փափելու ներկին փայլը կամ գոյնը։

Այս Ներկը կը յարմարի արանց և կանանց ամէն տեսակ կօշիկներու։ Կարելի է գործածել զայն՝ նորոգելու համար ճամբորդութեան կաշեայ մնացուկները։

Գործածման եղանակ. Ներկելի տափարկայն խնամով սրբել, այնպէս որ հին ներկէն հետք չմնայ։ Այս փայլուն հեղուկէն քսել, կա՛մ սպունգի կտորով մը կա՛մ վրձինով։ Թրջուած մակերեւոյթն ինքնին կը չորնայ։

Զգուշանալ կեղծերէն.

Ընդհանուր կեդրոնատեղին է ԼԷՅՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, Անգլիական Ընդհանուր Մթերանոց, Վոյվոտա, Պահականոցին քով, կայսրան Ղալաթիա-Շիշխանէ Թրամուէյէց, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 2168

Յ. ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՍԻԼԻԱ

Կ'ընդունին ամէն տեսակ արտածութեան եւ ներածութեան ապրանաց յանձնարարութիւններ որք կը գործադրուին չահաւէտ կերպով եւ նպաստաւոր պայմաններով. հասցէ O. Sèropian & Cie Marseille. հեռագրոյ համար, Sèropian Marseille.
1834

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

SOUTH BRITISH AND NATIONAL ՍԱՈՒԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՆԷՇԸՆԸԼ

Ստորագրեալ դրամագլուխ	4,000,000	Անգլ.	ոսկի
Պահեստի »	500,000	»	»
1873էն ի վեր վճռ. կորուստք	2,500,000	»	»

GLASGOW & LONDON ԿԼԱՍԿՕՈՒ ԷՆՏ ԼԸՆՏԸՆ

Դրամագլուխ 300,000 Անգլիական ոսկի

Թուրքիոյ համար ընդհանուր գործակալք ՀՕՖՄԱՆ ՆԷՊՈՒՐԳ եւ ԸՆԿ.

(1880) Պոլիս, Սուլթան Համամ, Սայտէ խան, Թիւ 13, 14, 15

ՔԱՈՒՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿՆԵՐ

(ԼԱՍԹԻՔ ԳԱԼՕՇ)

Անգլիոյ Էտիմպըրկ քաղաքի հռչակաւոր Նորթհ Պրիթիշ Րապըր և ընկերութեան գործարանին մէջ պատրաստուած։

Յայտնի է թէ ժամանակէ մը ի վեր մայրաքաղաքիս մէջ ամենադէշ տեսակէն քաուչուէ մուճակներ կը վաճառուին, զորս ամէն ոք ստիպուած է գնել ձմեռուան եղանակին վրայ հասնելուն պատճառաւ։ Այդ քաուչուէ մուճակներն եթէ գնով խել աժան լինին, խիստ յոռի տեսակէն լինելով մէկ քանի օրէն անգործածելի կը դառնան։

Անգլիոյ Նորթհ Պրիթիշ Րապըր և ընկերութեան գործարանն աշխարհիս ամենէն ընտրագոյնն է քաուչուէ մուճակներու պատրաստութեան համար։ Իր արտադրութիւնք խիստ գեղեցիկ են ու վայելուչ և բուն իսկ քաուչուէ շինուած։ Հաշուական է այս գործարանին լաստիկներէն մէկ զոյգ միայն գնել փոխանակ միւս գործարաններու արտադրութիւններէն երկու զոյգ գնելու։ Այն ընդունելութիւնը զոր նոյն գործարանի քաուչուէ լաստիկները գտած են մայրաքաղաքիս մէջ, բաւական ապացոյց մ'է նոյն գերազանցութեան։ Այս լաստիկներու խարդախներն երևան ելած լինելով հարկ է ուշադրութիւն ընել որ իւրաքանչիւր լաստիկի դուրսի կողմը գտնուի առիւծի պատկեր մը և ներսի կողմն ալ կշիռ մը։ Եւ յիշեալ նշաններուն տակը «Էտինպըրկ» բառը գրուած լինի։

Այս լաստիկներ կը գտնուին ի Ղալաթիա Քարաքէօյ թիւ 5 Տիւմանեան Նորկիւտէչի, ի Պոլիս Սուլթան Համամ թիւ 47 և 49 Սեպուհ Տէվիրճեանի վաճառատանց մէջ և բոլոր քաուչուէ լաստիք ծախողներու քով։ 2190

ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԻՒՆ ունեցողներն, որոց կեանքն անտանելի տանջանք մ'է, մշտատեւ չարչարանք մը, ինքզինքնին հանգարտեցնելու պատրուակաւ՝ ինքզինքնին կը թունաւորեն թմրեցուցիչ կազմութիւն ունեցող թուղթերով, փոշիներով, Սիկարէթներով, որոց յաճախակի գործածութիւնը վայրկեան մը կը հանգարտեցնէ զիրենք, այլ ապահովապէս կ'սպաննէ։

ՇՆՉԱՐԳԵԼՆԵ՛Ր

Շնչարգելութեան միակ բուժիչ դեղն է
ԱՍՏԵՂ ՀԵՂՈՒԿՆ
(LA LIQUEUR DE L'ETOILE)

Պ. Ժ. ԼԱՍԴԻ, դեղագործ քիմիագէտ ի ՊՈՐՏՕ

Գրեցէք նմա՝ պատասխանի համար թղթադրոշմով, և ձրիապէս պիտի առնէք ամէն տեղեկութիւններն իւր դեղին և իւր ազդուութեան բազմաթիւ ապացոյցներուն վրայ։

ՄԱՐԻՕ ԼԸՇՕ, դեղագործ-քիմիագէտ, 164, Սէնդ-Գաթէրին փողոց, ՊՈՐՏՕ։

Կ. Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղիքն են՝ ի Պոլիս, Քիւչիւքեան եղբարք, Էմին Էօնիւ, 77. Վ. Քասապեան, Պաղչէ-Գափու, 13. Պ. Պ. Վ. Ոստիճեան և Ընկ., 14, Սուլթան-Համամ.—Բերա, Քանըրուք եղբարք, Մեծ փողոց, 247. Ն. Թէոտորիտէս, 244. Պ. Էօժէն Տէլլասուտա, 328։
1698

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթօր Այէրի ջերմային հիւանդութեանց այս դեղն՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է զօրաւոր և ազդու կազդուրիչ ամէն տեսակ Փիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնը և ապաքինիչ առոյգ հանգամանքը երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդիւնքը առոյգ գիտութեամբն։ Այս Փիզիգական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անհամ բերք նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդը, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն, որոց աս անուններն տրուած է. ջերմն և սարսուռ (սրթմա), թարսւոն ջերմ (կիզող իւլթմա), պարբերական ջերմն, ընդհատեալ ջերմն, մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտը ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտ վայրերէ ելած ժահահոտ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակտիկներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղն կը յնչէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնը և դուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն առանց վտանգի անվտանգ և անվնաս է և օգտակար առոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգից համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։ 581

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ՀԻՆՔՍԻ ԼԱՄԲԱՐՔ

(ՄԱՐՈՂ ԻՆՔՆԱՇԱՐԺ ԳՈՐԾԻՔՈՎ)

ԿԱԶԻ ԼՈՅՍԷՆ ԳԵՐԱԶԱՆՑ լոյս մը կուտան, մեծ խնայողութիւն պատճառելով հանդերձ։

Կազի պէս կը վառին, ծորակը դարձնելով, առանց վերցնելու ո՛չ կլոյն և ո՛չ շիշէն։

Կ. Պոլիս միակ կեդրոնատեղին է 2237

Օ ՊՕՆ ՄԱՐՇԷ, 354, Մեծ փողոց Բերայի։

ՀԱԶԻ, ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՅՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

POWELL'S BALSAM OF ANISEED.
TRADE MARK.

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՌՉԱՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ դէմ իբր ապահով դարման այս դեղին վայելած համբաւը միշտ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Պ. Բօուէլ կ'ստանայ անոնցմէ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

«Անգլիոյ Թագուհւոյն ՆԷՊԻԼԻ Թնդանօթակրօյն վրայ, ի Ռւիք, Սկովտիա.

«Սիրելի պարոն. Ըստ որում կը նեղուէի յամառ հազէ մը որ գիշերը կ'արգելուր ինձ քնանալ և ցերեկներն ալ հանգիստ անցունել, վ. սեմ. կուզ փորձնել յանձնարարեց ինձ գործածել ձեր անզուգական բալսամէն անիսոնի հատիկներով և կրնամ հաւաստել ձեզ թէ առաջին գործածութենէն իսկ զգալի բարւոքում կրեցի, առանց իսկ պէտք ունենալու գործերս դադրեցնելու, և առաջին փոքր սրուակը բոլորովին բուժեց զիս։ Ուստի անոր ազդեցութեան վրայ ունեցած մեծ վստահութեամբս կը յանձնարարեմ զայն այլոց.

(Ստր.) Վ. ԼԻՆՁԷԼ, Նէպիլ Թնդանօթակրէն.

Կը վաճառուի ամէն դեղատանց և արտօնեալ դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին ½ բէնսի, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլինի։—Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՈՄԱՍ ԲՕՈՒԷԼԻ, 4, Ալպիոն Բալէյս, Պլաքֆրիէրս րոտ, Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պոլկարիոյ ներկայացուցչին քով

2167 Մ. ԷՅՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Անգլիական Ընդհանուր Մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայսրան Թրամուէյէց, 95 և 97

ԵԹԷ ԿԸ ՀԱԶԱՔ

ԱՌԷՔ ՄԻԱՅՆ

ԺԷՐՕՏԷԼԻ ԲԱՍՏԻՅԼՆԵՐՆ

ՆՈՐՎԵԿԻՈՅ ՄԱՔՈՒՐ ԽԷԺԴՂՆՈՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ

Որք շնչուելով եւ ուտուելով կը ներգործեն ընդդէմ Հարբուխի, Պրոնշիդի, Դուսի, Շնչարգելութեան, Ձայնի կերկեման, Խուլաշտարի եւլն. Ամէն բժիշկք կը յանձնարարեն ԺԷՐՕՏԷԼԻ ԲԱՍՏԻՅԼՆԵՐՈՒ գործածութիւնն եւ կ'արգելուն գործածել խէժդղանի այլ եւ այլ շաքարահատերէն

ԱՆՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆՔ
Խէժդղանի շաքարահատերու

1. ՄԱՐՍՈՂԱԿԱՆ ԽՈՂՈՎԱԿԸ, ուստից իջնեն խէժդղանի կաքեր և անլուծելի զանազան ատ կներն որք բերնին մէջ չլուծուելով կ'եկթան ստամոքսը կ'իջնան, առանց դոյզն ինչ խէժդղան հաղորդելու շնչառական խողովակաց որոյ սահմանեալ են.

2. ԽՈՂՈՎԱԿԻՆ ԾԱՅՐԵՆ խէժդղանի հատիկները կը մտնեն ստամոքսի մէջ և զայն բեռնաւորելով շաքարով և թելադրին նիւթերով, յառաջ կը բերեն ստամոքսի անհանգստութիւններ.

3. ԱՂԻՔՆԵՐՈՒՆ մէջ կը շարունակուին այս հատիկներուն պատճառած անհանգստութիւնք և յառաջ կը բերեն Բորբոքում, Վէրք, Խիթ, եւն. իրենց պարունակած ափիոնի, մորփինի պատճառաւ.

ԱՌԱՒԵԼՈՒԹԻՒՆՔ
Ժէրօտէլի Բաստիյլներու

Ա. ՇՆՉԱՓՈՂՆերուն մէջ Ժէրօտէլի բաստիյլներու գոլորշին, ները մեծապէս կը ներգործեն իրենց առողջարար և կազդուրիչ յատկութեամբ, քանի որ կը շնչուին ու կը ծծուին։

Բ. ԹՈՔԵՐՈՒՆ մէջ մէկ մի շնչառութեամբ կը հասնին Ժէրօտէլի բաստիյլներու գոլորշիներն և բնականաբար տարածուելով անմիջապէս ի գործ կը դնեն իրենց փրկարար ազդեցութիւնը.

(Բարիզի բժշկական ամենէն կարեւոր թերթն, Կազէթ տը Օ-բիթօ. այսպէս կը խօսի բաստիյլներու վրայ. «Պ. Ժէրօտէլ պարզ միջոց մը գտած է խէժդղանը մտցնելու համար շնչափողերու ամենէն նուրբ թելերուն մէջ, առանց պարունակելու վնասակար նիւթեր։ Այս պայմաններով խէժդղանին ազդեցութիւնն այնքան արագ է որ քանի մը Բաստիյլներ կը բաւեն հազը դադրեցնելու։»)

ԺԷՐՕՏԷԼԻ ԲԱՍՏԻՅԼՆԵՐՆ անհրաժեշտ են ամէն անոնց որք ձայներնին կը յոգնեցնեն, արձակ օդի մէջ կ'աշխատին կամ իրենց պարապմանց պատճառաւ ստիպուած են գրգռիչ գոլորշիներ կամ փոշիներ ծծել, ինչպէս Գործաւորք, Զօրացայնք, Կառավարք, Երգիչք, Դերասանք, Ատենաբանք, Քարոզիչք, Փաստաբանք, Ուսուցիչք, Դաստիարակք, Երկաթուղեաց Պաշտօնեայք եւ եւն.

Տարին 100,000է աւելի մարդիկ կը բժշկուին այս Բաստիյլներով եւ Պ. Ժէրօտէլ 40,000է աւելի շնորհակալեաց նամակ ունի.

Ժէրօտէլի Բաստիյլներն են խէժդղանի միակ բաստիյլներն որք վարձատրուած են Փարիզու 1878ի Տիեզերական ցուցահանդէսին կողմէ, նախարարական որոշմամբ և ըստ խորհրդոյ Առողջապահական խորհրդոյ՝ փորձերու ենթարկուած են, և Ռուսիոյ մէջ թոյլատրեալ են կայսերական կառավարութեան կողմէ, ըստ հաւանութեան բժշկական խորհրդոյ.

Իւրաքանչիւր տուփ կը պարունակէ 72 Բաստիյլ, ինչպէս և Ծանօթութիւն գործածութեան եղանակի մասին.—Պահանջել գործարանի նշանը

Ա. ԺԷՐՕՏԷԼ, դեղագործ ի Սէն-Մենհու, (Ֆրանսա)

Կ. Պոլիս՝ Պօն Մարշէ. Դեղագործական Մթերանոցն, Ն. և Ժ. Քանըրուք եղբարք, Թիլթօս, Նէաէլըս, Թէոտորիտէս, Վ. Ենսան Քասապեան, Տ. Մ. Մէզիքի, Ա. Գաստորիատէս, Նէտոլքոս, և Ընկ. — Իզմիր՝ Մ. Քանըրուք — Իսկէնտէրուն (Սուրիա). Ա. Պալեան. 1382

La Compagnie d'Assurences La Mannheim
ET
La Compagnie de Ré-Assurances de Mannheim

Ի ՄԱՆՀԱՅՄ

ԸՆԴԴԷՄ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՎՏԱՆԳԱՑ

Ամբողջ դրամագլուխ	12,500,000 ֆրանք
Պահեստի »	2,825,000 ֆրանք

Կ'ապահովագրուին դրամ, թանկագին մետաղ, արժէթուղթ, գոհարեղէն եւ պարունակող ծրարներ, որք յանձնուած են ամենայն թղթատարական վարչութեանց կամ փոխադրութեան ընկերութեանց.

Վերոյիշեալ ապահովագրութիւնք կը կատարուին La Mannheim Cº d'Assurances et la Cie de Ré-Assurances de Mannheim ընկերութեանց կողմէ որք ի միասին ունին 30,500,000 Ֆրանք.

Կ'ապահովագրուին շոգենաւով, երկաթուղով առագաստանաւով փոխադրուած ապրանքներ։

Գիները շատ չափաւոր են և պայմանները շատ ազատ։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ

Տ. ԼԸՔԻԷ ԵՒ ՎԻԳԳՈՐ ՈՐԴԻ

1132 Ընդհանուր Գործակալք ի Կ. Պոլիս այդ երկու Ընկերութեանց

ՍԿՈԴԻ ՕՇԱՐԱԿ

(EMULSION SCOTT)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՁՈՒՏ ԻՒՂ

Հիփոֆոսֆիթ կրով և սոտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԿՈԴԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք

Կաթին չափ ախորժաճաշ է.

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիփոֆոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճռզածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն,

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղատանց քով։ Գործակատարք են Համմէր և Հիրշէլ, Պոլիս. 1691

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

188 Հոկտ. 21 Ուրբաթ օրէն սկսեալ մինչև ցնոր տնօր.

Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւաց երթեւեկութեան

Ժ. Վ.		Թ.
» 2 —	Ենիմ. Մեզարպ. Պեօյիւք. Թարպ. Ենիքէ Միրկ. Ռ. Հիսար (Ռ. Հիսարի շոգենաւէն հետ պիտի հաղորդակցի)	18
» 3 15	Ենիմ. Մեզպ. Պեօյ. Թարպ. Ենիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք (Արնավ. շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի)	32
4 45	Ենիմ. Մեզպ. Պեօյիւք. Թարպ. Ենիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք	34
6 —	Ենիմ. Մեզպ. Պեօյ. Թարպ. Ենիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք.	33
7 —	Ենիմ. Մեզարպ. Պեօյիւք. Թարապ. Պէյգօզ Բաշպ. Ենիք. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. և Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Չէնկ. Պէյլէր. Օրթագ. Գուզ. Պէշիք. Խուկ.	25
8 15	Ա. և Ռ. Գավագ Ենիմ. Մեզ. Պեօյ. Թար. Ենիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիք.	19
10 —	Մեզարպ. Պեօյ. Թարապ. Ենիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնավ. Օրթագ. Պէշ.	21

Արնավուտքէօյէն կամուրջ իջնող շոգենաւք

» 1 45	Ենիք. Սթէն. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք.	20
« 1 45	Պէպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք.	25
» 2 50	Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. Գապաթաշ	33
« 3 35	Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք.	23
» 4 20	Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիք. Գապ.	21
10 50	Հիսարէն ուղղակի կամուրջ	1
11 20	Պէպէքէն ուղղակի կամուրջ	25

Ասիական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւք

» 1 45	Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. Գապ.	34
» 2 —	Պէյքօզ Բաշպ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. պիտի հաղրդ.)	23
» 2 40	Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիկթաշ	21
2 45	Ռ. Ա. Գավագ Մեզարպ. Պեօյք. Թարպ. Պէյգ. Բաշպ. Չուպուգ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. (Ուրբաթ օրերը Ժ. 3 15 Խուկիւտար)	19
» 3 15	Գանտ. Արնվ. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիք. Խուկ.	1
4 45	Գանտ. Վան. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Խուկ. (Բացի ուրբաթէ)	18
4 45	Պէյգ. Բաշպ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. Պէշիք.	20
7 —	Միրկ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չէնկ. Պէյլ. Օրթ. Գուզկ. Պէշիք. Խուկ.	1
9 —	Պեօյիւք. Թարպ. Պէյգօզ Բաշպ. Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէրպէյ Գուզկ. Խուկ.	23
10 20	Գանտիլլի Չէնկէլքէօյ	33
11 —	Գուզկունճուքէն ուղղակի կամուրջ (Բացի ուրբաթէ)	20

» Այս նշանը կրող շոգենաւք նոյեմ. 10էն սկսեալ մէկ քառորդ ժամ վերջ պիտի երթեւեկեն.

(Բացի կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

3 —	Պէշիք. Օրթ. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թար. Պեօյք. Մեզպ. Ենիմահալլէ	34
3 15	Գապաթ. Խուկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Արնավ. Գանտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիք. Բաշպ. Պէյգ. Թարապ. Պեօյ. Մեզ. Ենիմահալլէ	25
4 15	Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյճ. Ենիք. Թարպ. Պեօյք. Ենիմ.	33
5 —	Խուկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթագ. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլ. Միրկ.	1
6	Գապաթ. Պէշիք. Օրթագ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք. Ռ. Հիսար Միրկ. Սթէն. Ենիք. Պէյգ. Թարապ. Պեօյ. Մեզր. Ենիմ. և Գավագներ	19
7 —	Պէշիք. Խուկ. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկ. Արնվ. Գնտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Միրկէօն Ենիք. Թարպ. Պեօյիւք.	23
8 30	Պէշիք. Օրթ. Արնավ. Պէպ. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարպ. Մեզար. Պեօյ.	21
10 30	Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Սթէն. Ենիք, Թարպ. Պեօյիւքտէրէ. Մեզար. Ենիմ.	18
11 10	Ենիք. Թարպ. Պեօյ. Մեզպ. Ենիմ.	19
11 35	Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Սթէն. Ենիք.	20

Կամուրջէն Արնավուտքէօյ երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

» 3 10	Ուղղակի Արնավուտգիւղ	23
» 3 50	Ուղղակի Պէպէք	21
9 55	Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպ. Ռ. Հիսար (Վափոր Ենող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	1
10 35	Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվտ. Պէպէք	25
11 20	Գապ. Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար. Պօյաճըք.	33
11 40	Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնվ. Պէպէք	1
12 —	Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվտ.	25

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւաց ժամերը

3 15	Խուկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպուգ. Բ. պաղչէ Պէյգ.	20
4 10	Ուղղակի Գանտիլլի (Բացի ուրբաթէ)	18
9 25	Պէշիկթաշ, Գուզկունճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտիլ. (Գավագներ գացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	33
10 5	Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշպ. Պէյգ. Թարապ. Մեզարպ. Գավագներ	33
10 40	Խուկ. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ)	20
10 50	Պէշիք. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վան. Գանտ. Պէպէք (Ուրբաթ օրերը Խուկ. Գանտ. շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի)	34
11 20	Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Չուպ. Բաշպ. Պէյգօզ	33
11 45	Գապաթ. Գուզ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք.	21

Ն. Բ. — Օդը միգապատ եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան. 1686